

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

59 tomas

2016 m. spalio 12 d.

Turinys

II *Komunikatai*

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI KOMUNIKATAI

Europos Komisija

2016/C 373/01	Neprieštaravimas koncentracijai, apie kurią pranešta (Byla M.8165 – Eneco / Elicio / Norther JV) ⁽¹⁾	1
2016/C 373/02	Neprieštaravimas koncentracijai, apie kurią pranešta (Byla M.8166 – THOM/Stroili Oro) ⁽¹⁾	1

IV *Pranešimai*

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Europos Komisija

2016/C 373/03	Euro kursas	2
---------------	-------------------	---

V Nuomonės

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU BENDROS PREKYBOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

Europos Komisija

2016/C 373/04	Pranešimas apie antidempingo priemonių, taikomų importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims, peržiūros inicijavimą	3
---------------	--	---

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

Europos Komisija

2016/C 373/05	Sprendimas baigti oficialią tyrimo procedūrą valstybei narei atšaukus pranešimą – Valstybės pagalba – Vokietija (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107–109 straipsniai) – Komisijos pranešimas pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį – pranešimo atšaukimas – Valstybės pagalba SA.43014 16/C (ex 16/N) – Pagalba įmonei „REHAU AG + Co“ (1)	13
---------------	--	----

Klaidų ištaisymas

2016/C 373/06	Pakeitimas 2004 m. balandžio 27 d. <i>Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje</i> C 101	14
---------------	--	----

---

(1) Tekstas svarbus EEE

II

(Komunikatai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRIIMTI
KOMUNIKATAI

EUROPOS KOMISIJA

Neprieštaravimas koncentracijai, apie kurią pranešta**(Byla M.8165 – Eneco / Elicio / Norther JV)**

(Tekstas svarbus EEE)

(2016/C 373/01)

2016 m. spalio 5 d. Komisija nusprendė neprieštarauti pirmiau nurodytai koncentracijai, apie kurią pranešta, ir pripažinti ją suderinama su vidaus rinka. Šis sprendimas priimtas remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 ⁽¹⁾ 6 straipsnio 1 dalies b punktu. Visas sprendimo tekstas pateikiamas tik anglų kalba ir bus viešai paskelbtas iš jo pašalinus visą konfidencialią su verslu susijusią informaciją. Sprendimo tekstą bus galima rasti:

- Komisijos konkurencijos svetainės susijungimų skiltyje (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Šioje svetainėje konkrečius sprendimus dėl susijungimo galima rasti įvairiais būdais, pavyzdžiui, pagal įmonės pavadinimą, bylos numerį, sprendimo priėmimo datą ir sektorių,
- elektroniniu formatu *EUR-Lex* svetainėje (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=lt>). Dokumento Nr. 32016M8165. *EUR-Lex* svetainėje galima rasti įvairių Bendrijos teisės aktų.

⁽¹⁾ OL L 24, 2004 1 29, p. 1.

Neprieštaravimas koncentracijai, apie kurią pranešta**(Byla M.8166 – THOM/Stroili Oro)**

(Tekstas svarbus EEE)

(2016/C 373/02)

2016 m. spalio 3 d. Komisija nusprendė neprieštarauti pirmiau nurodytai koncentracijai, apie kurią pranešta, ir pripažinti ją suderinama su vidaus rinka. Šis sprendimas priimtas remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 ⁽¹⁾ 6 straipsnio 1 dalies b punktu. Visas sprendimo tekstas pateikiamas tik anglų kalba ir bus viešai paskelbtas iš jo pašalinus visą konfidencialią su verslu susijusią informaciją. Sprendimo tekstą bus galima rasti:

- Komisijos konkurencijos svetainės susijungimų skiltyje (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Šioje svetainėje konkrečius sprendimus dėl susijungimo galima rasti įvairiais būdais, pavyzdžiui, pagal įmonės pavadinimą, bylos numerį, sprendimo priėmimo datą ir sektorių,
- elektroniniu formatu *EUR-Lex* svetainėje (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=lt>). Dokumento Nr. 32016M8166. *EUR-Lex* svetainėje galima rasti įvairių Europos teisės aktų.

⁽¹⁾ OL L 24, 2004 1 29, p. 1.

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

EUROPOS KOMISIJA

Euro kursas ⁽¹⁾

2016 m. spalio 11 d.

(2016/C 373/03)

1 euro =

Valiuta	Valiutos kursas	Valiuta	Valiutos kursas		
USD	JAV doleris	1,1079	CAD	Kanados doleris	1,4653
JPY	Japonijos jena	114,90	HKD	Honkongo doleris	8,5977
DKK	Danijos krona	7,4412	NZD	Naujosios Zelandijos doleris	1,5657
GBP	Svaras sterlingas	0,90233	SGD	Singapūro doleris	1,5277
SEK	Švedijos krona	9,7318	KRW	Pietų Korėjos vonas	1 245,11
CHF	Šveicarijos frankas	1,0938	ZAR	Pietų Afrikos randas	15,8020
ISK	Islandijos krona		CNY	Kinijos ženminbi juanis	7,4440
NOK	Norvegijos krona	9,0395	HRK	Kroatijos kuna	7,5095
BGN	Bulgarijos levas	1,9558	IDR	Indonezijos rupija	14 451,84
CZK	Čekijos krona	27,021	MYR	Malaizijos ringitas	4,6354
HUF	Vengrijos forintas	304,43	PHP	Filipinų pesas	53,817
PLN	Lenkijos zlotas	4,2712	RUB	Rusijos rublis	69,1597
RON	Rumunijos lėja	4,4885	THB	Tailando batas	39,209
TRY	Turkijos lira	3,4139	BRL	Brazilijos realas	3,5634
AUD	Australijos doleris	1,4679	MXN	Meksikos pesas	20,9088
			INR	Indijos rupija	73,7760

⁽¹⁾ Šaltinis: valiutų perskaičiavimo kursai paskelbti ECB.

V

(Nuomonės)

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU BENDROS PREKYBOS POLITIKOS
ĮGYVENDINIMU

EUROPOS KOMISIJA

**Pranešimas apie antidempingo priemonių, taikomų importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos
kilmės rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims, peržiūros inicijavimą**

(2016/C 373/04)

Paskelbus pranešimą apie artėjančią antidempingo priemonių, galiojančių importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims, galiojimo pabaigą⁽¹⁾, Europos Komisija (toliau – Komisija) gavo prašymą atlikti peržiūrą pagal 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1036 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos Sąjungos narėmis nesančių valstybių⁽²⁾ (toliau – pagrindinis reglamentas) 11 straipsnio 2 dalį.

1. Prašymas atlikti peržiūrą

2016 m. liepos 12 d. du ES gamintojai („Toyota Material Handling Manufacturing Sweden AB“ ir „PR Industrial S.r.l.“, toliau bendrai vadinami pareiškėju), kurie pagamina daugiau nei 25 % visų Sąjungoje pagaminamų rankinių padėklų krautuvų ir jų pagrindinių dalių, pateikė prašymą.

2. Peržiūrimasis produktas

Šioje peržiūroje nagrinėjamas produktas – tai rankiniai padėklų krautuvai ir jų pagrindinės dalys, t. y. važiuoklė ir hidraulinis mechanizmas (toliau – peržiūrimasis produktas), kurių KN kodai šiuo metu yra ex 8427 90 00 (TARIC kodai 8427 90 00 11 ir 8427 90 00 19) ir ex 8431 20 00 (TARIC kodai 8431 20 00 11 ir 8431 20 00 19).

3. Galiojančios priemonės

Šiuo metu galiojančios priemonės – Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1008/2011⁽³⁾ su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 946/2014⁽⁴⁾ nustatytas galutinis antidempingo muitas. Priemonių taikymas Tarybos reglamentu (EB) Nr. 499/2009⁽⁵⁾ išplėstas iš Tailando siunčiamiems importuojamiems produktams ir Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1346⁽⁶⁾ – šiek tiek pakeistiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams.

4. Peržiūros pagrindas

Prašymas grindžiamas tuo, kad pasibaigus priemonių galiojimui dempingas ir Sąjungos pramonei daroma žala veikiau-
siai tęstųsi.

(1) Pranešimas apie artėjančią tam tikrų antidempingo priemonių galiojimo pabaigą (OL C 34, 2016 1 29, p. 15).

(2) OL L 176, 2016 6 30, p. 21.

(3) 2011 m. spalio 10 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1008/2011, kuriuo, pagal Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 11 straipsnio 2 dalį atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą, importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims nustatomas galutinis antidempingo muitas, kurio taikymas išplėstas importuojamiems iš Tailando siunčiamiems rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims, deklaruojamiems kaip Tailando kilmės arba ne (OL L 268, 2011 10 13, p. 1).

(4) 2014 m. rugsėjo 4 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 946/2014, kuriuo, pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225/2009 11 straipsnio 4 dalį atlikus naujojo eksportuotojo peržiūrą, iš dalies keičiamas Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1008/2011, kuriuo importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 265, 2014 9 5, p. 7).

(5) 2009 m. birželio 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 499/2009, išplečiantis galutinio antidempingo muto, nustatyto Reglamentu (EB) Nr. 1174/2005 importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankinių padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims, taikymą tam pačiam importuojamam produktui, įvežamam iš Tailando ir deklaruojamam kaip Tailando kilmės arba ne (OL L 151, 2009 6 16, p. 1).

(6) 2016 m. rugpjūčio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1346, kuriuo galutinio antidempingo muto, nustatyto Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1008/2011 su pakeitimais, padarytais Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 372/2013, importuojamiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams ir jų pagrindinėms dalims, taikymas išplečiamas importuojamiems šiek tiek pakeistiems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės rankiniams padėklų krautuvams (OL L 214, 2016 8 9, p. 1).

4.1. **Įtarimas dėl dempingo tęsimosi tikimybės**

Kadangi, atsižvelgiant į pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies nuostatas, Kinijos Liaudies Respublika (toliau – nagrinėjamoji šalis) yra laikoma ne rinkos ekonomikos šalimi, Kinijos Liaudies Respublikos eksportuojančių gamintojų normaliąją vertę pareiškėjas nustatė remdamasis kaina rinkos ekonomikos trečiojoje šalyje, t. y. Brazilijoje. Įtarimas dėl dempingo tęsimosi tikimybės grindžiamas peržiūrimojo produkto normaliosios vertės palyginimu su pardavimo eksportui į Sąjungą kaina (gamintojo kaina EXW sąlygomis).

Remdamasis šiuo palyginimu, iš kurio matyti, kad vykdomas dempingas, pareiškėjas tvirtina įtariantis, kad yra tikimybė, jog nagrinėjamosios šalies dempingas tęsis.

4.2. **Įtarimas dėl žalos tęsimosi tikimybės**

Pareiškėjas taip pat pateikė *prima facie* įrodymų, kad peržiūrimojo produkto importas iš nagrinėjamosios šalies į Sąjungą išliko didelis absoliučiais skaičiais ir pagal rinkos dalį.

Iš pareiškėjų pateiktų *prima facie* įrodymų matyti, kad importuojamo peržiūrimojo produkto kiekis ir kainos, be kitų padarinių, padarė neigiamą poveikį Sąjungos pramonės taikomų kainų lygiui, todėl darė didelę neigiamą įtaką bendriems Sąjungos pramonės veiklos rezultatams ir finansinei padėčiai.

Be to, pareiškėjas tvirtina įtariantis, kad, jei būtų leista nebetaikyti priemonių, importo iš nagrinėjamosios šalies dempingo kainomis mastas dar gerokai padidėtų, todėl žala Sąjungos pramonei veikiausiai būtų daroma ir toliau.

5. **Procedūra**

Pasikonsultavusi su pagal pagrindinio reglamento 15 straipsnio 1 dalį įsteigtu komitetu ir nustačiusi, kad yra pakankamai įrodymų, pagrindžiančių priemonių galiojimo termino peržiūros inicijavimą, Komisija, remdamasi pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalimi, inicijuoja peržiūrą.

Atlikus priemonių galiojimo termino peržiūrą bus nustatyta, ar yra tikimybė, kad pasibaigus priemonių galiojimui nagrinėjamosios šalies kilmės peržiūrimojo produkto dempingas ir Sąjungos pramonei daroma žala tęstųsi arba pasikartotų.

5.1. **Peržiūros tiriamasis laikotarpis ir nagrinėjamas laikotarpis**

Atliekant dempingo tęsimosi arba pasikartojimo tyrimą bus nagrinėjamas 2015 m. spalio 1 d. – 2016 m. rugsėjo 30 d. laikotarpis (toliau – peržiūros tiriamasis laikotarpis). Tiriant žalos tęsimosi arba pasikartojimo tikimybei įvertinti svarbias tendencijas bus nagrinėjamas laikotarpis nuo 2013 m. sausio 1 d. iki tiriamojo laikotarpio pabaigos (toliau – nagrinėjamas laikotarpis).

5.2. **Dempingo tęsimosi arba pasikartojimo tikimybės nustatymo procedūra**

Komisijos tyrime kviečiami dalyvauti peržiūrimąjį produktą iš nagrinėjamosios šalies eksportuojantys gamintojai ⁽¹⁾, taip pat ir nebendradarbiavusieji atliekant tyrimus, po kurių nustatytos galiojančios priemonės.

5.2.1. **Eksportuojančių gamintojų tyrimas**

Tirtinų Kinijos Liaudies Respublikos eksportuojančių gamintojų atrankos procedūra

Atsižvelgdama į tai, kad Kinijos Liaudies Respublikoje gali būti daug su šia priemonių galiojimo termino peržiūra susijusių eksportuojančių gamintojų, ir siekdama baigti tyrimą per teisės aktuose nustatytą terminą, Komisija gali sumažinti tirtinų eksportuojančių gamintojų skaičių iki pagrįsto skaičiaus, atrinkdama tik kai kuriuos iš jų (šis procesas dar vadinamas atranka). Atranka bus vykdoma pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį.

Kad Komisija galėtų nuspręsti, ar atranka yra būtina (o jei būtina – kad galėtų atrinkti bendroves), visi eksportuojantys gamintojai arba jų vardu veikiantys atstovai, taip pat ir tie, kurie nebendradarbiavo atliekant tyrimą, po kurio nustatytos atliekant šią peržiūrą nagrinėjamos priemonės, prašomi Komisijai pranešti apie save. Šios šalys tai turi padaryti per 15 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos, jei nenurodyta kitaip, ir Komisijai pateikti šio pranešimo I priede nurodytą informaciją apie savo bendrovę (-es).

Kad gautų informaciją, kurią mano esant reikalingą eksportuojančių gamintojų atrankai, Komisija taip pat kreipsis į Kinijos Liaudies Respublikos valdžios institucijas ir gali kreiptis į visas žinomas eksportuojančių gamintojų asociacijas.

⁽¹⁾ Eksportuojantis gamintojas – bet kuri nagrinėjamosios šalies bendrovė, gaminanti ir į Sąjungos rinką tiesiogiai ar per trečiąją šalį eksportuojanti peržiūrimąjį produktą, įskaitant visas jos susijusias bendroves, dalyvaujančias gaminant, vidaus rinkoje parduodant ar eksportuojant peržiūrimąjį produktą.

Visos suinteresuotosios šalys, norinčios pateikti bet kokios kitos atrankai svarbios informacijos, išskyrus nurodytą prašomą informaciją, privalo tai padaryti per 21 dieną nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, jei nenurodyta kitaip.

Jei atranka būtina, eksportuojantys gamintojai bus atrenkami remiantis didžiausia tipiška gamybos, pardavimo ar eksporto apimtimi, kurią galima pagrįstai ištirti per turimą laiką. Komisija visiems žinomiems eksportuojantiems gamintojams, nagrinėjamosios šalies valdžios institucijoms ir eksportuojančių gamintojų asociacijoms praneš (jei reikia, per nagrinėjamosios šalies valdžios institucijas) apie atrinktas bendroves.

Kad gautų informaciją, kurią mano esant reikalingą su eksportuojančiais gamintojais susijusiam tyrimui, Komisija atrinktiems eksportuojantiems gamintojams, visoms žinomoms eksportuojančių gamintojų asociacijoms ir Kinijos Liaudies Respublikos valdžios institucijoms nusiųs klausimynus.

Visi atrinkti eksportuojantys gamintojai užpildytus klausimynus turės pateikti per 37 dienas nuo pranešimo apie atranką dienos, jei nenurodyta kitaip.

Nedarant poveikio galimybei taikyti pagrindinio reglamento 18 straipsnį, bendrovės, kurios sutiko, kad gali būti atrinkamos, bet nebuvo atrinktos, laikomos bendradarbiaujančiomis bendrovėmis (toliau – neatrinkti bendradarbiaujantys eksportuojantys gamintojai).

5.2.2. Ne rinkos ekonomikos nagrinėjamosios šalies eksportuojantiems gamintojams taikoma papildoma procedūra

Rinkos ekonomikos trečiosios šalies parinkimas

Pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą importo iš Kinijos Liaudies Respublikos atveju normalioji vertė bus nustatyta remiantis kaina ar apskaičiuojama verte rinkos ekonomikos trečiojoje šalyje.

Atliekant ankstesnį tyrimą Kinijos Liaudies Respublikai normaliajai vertei nustatyti rinkos ekonomikos trečiaja šalimi pasirinkta Brazilija. Remiantis prašyme pateikta informacija, šiame tyrime panašia šalimi vėl ketinama pasirinkti Braziliją. Remiantis Komisijos turima informacija, kiti rinkos ekonomikos gamintojai gali būti įsikūrę, *inter alia*, Indijoje, Malaizijoje, Šveicarijoje, Taivane ir Turkijoje. Siekdamą galutinai parinkti rinkos ekonomikos trečiąją šalį, Komisija nagrinės, ar tose rinkos ekonomikos trečiojoje šalyje, kuriose, kaip manoma, peržiūrimasis produktas yra gaminamas, tas peržiūrimasis produktas yra tikrai gaminamas ir parduodamas. Suinteresuotosios šalys raginamos per 10 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos pateikti savo pastabas dėl panašios šalies pasirinkimo.

5.2.3. Nesusijusių importuotojų tyrimas ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Šiame tyrime kviečiami dalyvauti peržiūrimąjį produktą iš Kinijos Liaudies Respublikos į Sąjungą importuojantys nesusiję importuotojai, taip pat ir nebendradarbiausieji atliekant tyrimą, po kurio nustatytos galiojančios priemonės.

Atsižvelgdama į tai, kad gali būti daug su šia priemone galiojimo termino peržiūra susijusių nesusijusių importuotojų, ir siekdama baigti tyrimą per teisės aktuose nustatytą terminą, Komisija gali sumažinti tirtinų nesusijusių importuotojų skaičių iki pagrįsto skaičiaus, atrinkdama tik kai kuriuos iš jų (šis procesas dar vadinamas atranka). Atranka bus vykdoma pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį.

⁽¹⁾ Atrinkti galima tik su eksportuojančiais gamintojais nesusijusius importuotojus. Su eksportuojančiais gamintojais susiję importuotojai turi užpildyti šiems eksportuojantiems gamintojams skirtą klausimyno I priedą. Pagal 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomas išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 127 straipsnį du asmenys laikomi susijusiais tuomet, jei: a) jie yra vienas kito įmonių vadovai arba direktoriai; b) jie yra juridškai pripažinti verslo partneriai; c) jie yra darbdavys ir darbuotojas; d) trečiasis asmuo yra tiesioginis arba netiesioginis abiejų šių asmenų 5 % įstatinio kapitalo arba akcijų su balso teise savininkas, valdytojas arba turėtojas; e) vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai valdo kitą; f) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai yra valdomi trečiojo asmens; g) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai valdo trečiąjį asmenį arba h) jie yra vienos šeimos nariai (OL L 343, 2015 12 29, p. 558). Asmenys laikomi vienos šeimos nariais tik tuo atveju, jeigu jie yra susiję šiais giminytės ryšiais: i) vyras ir žmona, ii) tėvai ir vaikai, iii) brolis ir sesuo (tikri ar turintys tik vieną bendrą tėvą ar motiną), iv) seneliai ir anūkai, v) dėdė arba teta ir sūnėnas arba dukterėčia, vi) uošvis arba uošvė ir žentas arba marti, vii) svainis ir svainė. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 5 straipsnio 4 dalį asmuo – fizinis asmuo, juridinis asmuo ir bet kuris asmenų susivienijimas, kuris nėra juridinis asmuo, tačiau pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę pripažįstamas galinčiu atlikti teisinius veiksmus (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

⁽²⁾ Nesusijusių importuotojų pateikti duomenys taip pat gali būti naudojami dėl kitų šio tyrimo aspektų, ne vien dempingui nustatyti.

Kad Komisija galėtų nuspręsti, ar atranka yra būtina (o jei būtina – kad galėtų atrinkti bendroves), visi nesusiję importuotojai arba jų vardu veikiantys atstovai, įskaitant tuos, kurie nebendradarbiavo atliekant tyrimus, po kurių nustatytos atliekant šią peržiūrą nagrinėjamos priemonės, prašomi Komisijai pranešti apie save. Šios šalys privalo tai padaryti per 15 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos, jei nenurodyta kitaip, ir Komisijai pateikti šio pranešimo II priede nurodytą informaciją apie savo bendrovę (-es).

Kad gautų informaciją, kurią mano esant reikalingą nesusijusių importuotojų atrankai, Komisija taip pat gali kreiptis į visas žinomas importuotojų asociacijas.

Visos suinteresuotosios šalys, norinčios pateikti bet kokios kitos atrankai svarbios informacijos, išskyrus nurodytą prašomą informaciją, privalo tai padaryti per 21 dieną nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, jei nenurodyta kitaip.

Jei atranka būtina, importuotojai gali būti atrenkami remiantis didžiausia tipiška peržiūrimojo produkto pardavimo Sąjungoje apimtimi, kurią galima pagrįstai ištirti per turimą laiką. Komisija visiems žinomiems nesusijusiems importuotojams ir importuotojų asociacijoms praneš apie atrinktas bendroves.

Kad gautų informaciją, kurią mano esant reikalingą tyrimui, Komisija atrinktiems nesusijusiems importuotojams ir visoms žinomoms importuotojų asociacijoms nusiųs klausimynus. Šios šalys užpildytą klausimyną privalo pateikti per 37 dienas nuo pranešimo apie atranką dienos, jei nenurodyta kitaip.

5.3. *Žalos tęsimosi arba pasikartojimo tikimybės nustatymo procedūra*

Siekiant nustatyti, ar yra tikimybė, kad Sąjungos pramonei daroma žala gali tęstis arba pasikartoti, Komisijos tyrime kviečiami dalyvauti Sąjungos peržiūrimojo produkto gamintojai.

Sąjungos gamintojų tyrimas

Atsižvelgdama į tai, kad yra daug su šia priemonių galiojimo termino peržiūra susijusių Sąjungos gamintojų, ir siekdama baigti tyrimą per teisės aktuose nustatytą terminą, Komisija nusprendė sumažinti tirtinų Sąjungos gamintojų skaičių iki pagrįsto skaičiaus, atrinkdama tik kai kuriuos iš jų (šis procesas dar vadinamas atranka). Atranka vykdoma pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnį.

Komisija preliminariai atrinko tam tikrus Sąjungos gamintojus. Išsamesnės informacijos galima rasti suinteresuotosioms šalims susipažinti skirtoje byloje. Suinteresuotosios šalys raginamos susipažinti su byla (tam jos turėtų kreiptis į Komisiją 5.7 skirsnyje nurodytu kontaktiniu adresu). Kiti Sąjungos gamintojai ar jų vardu veikiantys atstovai, įskaitant Sąjungos gamintojus, kurie nebendradarbiavo atliekant tyrimus, po kurių nustatytos galiojančios priemonės, manantys, kad yra priežasčių, dėl kurių jie turėtų būti atrinkti, turi susisiekti su Komisija per 15 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos.

Visos suinteresuotosios šalys, norinčios pateikti bet kokios kitos atrankai svarbios informacijos, privalo tai padaryti per 21 dieną nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, jei nenurodyta kitaip.

Komisija visiems žinomiems Sąjungos gamintojams ir (arba) Sąjungos gamintojų asociacijoms praneš apie galiausiai atrinktas bendroves.

Kad gautų informacijos, kurią mano esant reikalingą tyrimui, Komisija atrinktiems Sąjungos gamintojams ir visoms žinomoms Sąjungos gamintojų asociacijoms nusiųs klausimynus. Šios šalys užpildytą klausimyną privalo pateikti per 37 dienas nuo pranešimo apie atranką dienos, jei nenurodyta kitaip.

5.4. *Sąjungos interesų vertinimo procedūra*

Jeigu tikimybė, kad dempingas ir jo daroma žala gali tęstis arba pasikartoti, bus patvirtinta, pagal pagrindinio reglamento 21 straipsnį bus sprendžiama, ar antidempingo priemonių tolesnis taikymas neprieštarautų Sąjungos interesams. Sąjungos gamintojai, importuotojai ir jiems atstovaujančios asociacijos, naudotojai ir jiems atstovaujančios asociacijos ir vartotojams atstovaujančios organizacijos raginami per 15 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos, jei nenurodyta kitaip, pranešti apie save. Kad galėtų dalyvauti tyrime, vartotojams atstovaujančios organizacijos per tą patį terminą turi įrodyti, kad jų veikla ir peržiūrimasis produktas yra objektyviai susiję.

Šalys, kurios apie save praneša per minėtą terminą, per 37 dienas nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos, jei nenurodyta kitaip, gali pateikti Komisijai informacijos apie Sąjungos interesus. Šią informaciją galima teikti laisva forma arba pildant Komisijos parengtą klausimyną. Bet kuriuo atveju į informaciją, pateiktą pagal 21 straipsnį, bus atsižvelgta tik tuomet, jei pateikiant ji bus pagrįsta faktiniais įrodymais.

5.5. **Kita rašytinė informacija**

Atsižvelgiant į šio pranešimo nuostatas, visos suinteresuotosios šalys raginamos reikšti savo nuomonę, teikti informaciją ir patvirtinamuosius dokumentus. Jei nenurodyta kitaip, šią informaciją ir patvirtinamuosius dokumentus Komisija turi gauti per 37 dienas nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos.

5.6. **Galimybė būti išklaustytiems Komisijos tyrimo tarnybų**

Visos suinteresuotosios šalys gali prašyti būti išklaustos Komisijos tyrimo tarnybų. Visi prašymai išklausti turi būti pateikti raštu, nurodant prašymo priežastis. Prašymus išklausti dėl klausimų, susijusių su pradiniu tyrimo etapu, privaloma pateikti per 15 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos. Vėliau prašymai išklausti teikiami laikantis konkrečių terminų, kuriuos Komisija nustato savo raštuose šalims.

5.7. **Rašytinės informacijos teikimo, užpildytų klausimynų siuntimo ir susirašinėjimo tvarka**

Prekybos apsaugos tyrimams atlikti Komisijai pateikiama informacija neturėtų būti saugoma autorių teisių. Prieš pateikdamos Komisijai informaciją ir (arba) duomenis, kurių autorių teisės priklauso trečiajai šaliai, suinteresuotosios šalys turi paprašyti autorių teisių subjekto specialaus leidimo, kuriuo būtų aiškiai leidžiama: a) Komisijai naudoti informaciją ir duomenis atliekant šį prekybos apsaugos tyrimą ir b) taip pateikti informaciją ir (arba) duomenis šio tyrimo suinteresuotosioms šalims, kad jos galėtų pasinaudoti savo teise į gynybą.

Visa laikyti konfidencialia prašoma rašytinė informacija, įskaitant šiame pranešime prašomą informaciją, užpildytus klausimynus ir suinteresuotųjų šalių susirašinėjimą, turėtų būti ženklinama „riboto naudojimo“ grifu⁽¹⁾. Prašymas laikyti informaciją konfidencialia turi būti tinkamai pagrįstas.

Suinteresuotosios šalys, teikiančios „riboto naudojimo“ informaciją, pagal pagrindinio reglamento 19 straipsnio 2 dalį privalo kartu pateikti nekonfidencialią tokios informacijos santrauką, paženklintą grifu „suinteresuotosioms šalims susipažinti“. Santrauka turi būti pakankamai išsami, kad būtų galima tinkamai suprasti konfidencialios informacijos esmę. Jei konfidencialią informaciją teikianti suinteresuotoji šalis nepateikia reikiamos formos ir kokybės nekonfidencialios tokios informacijos santraukos, į tokią informaciją gali būti neatsižvelgta.

Visą informaciją ir prašymus, įskaitant nuskenuotus įgaliojimus ir sertifikatus, suinteresuotosios šalys raginamos teikti e. paštu, o ilgus atsakymus, įrašytus į pastoviosios atminties kompaktinį diską (CD-ROM) arba universalųjį diską (DVD), įteikti asmeniškai arba siųsti registruotu paštu. Naudodamos e. paštą suinteresuotosios šalys sutinka su elektroninio informacijos teikimo taisyklėmis, kurios pateiktos susirašinėjimo su Europos Komisija nagrinėjant prekybos apsaugos bylas gairėse, paskelbtose Prekybos generalinio direktorato svetainėje http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2011/june/tradoc_148003.pdf. Suinteresuotosios šalys turi nurodyti savo pavadinimą, adresą, telefono numerį ir galiojantį e. pašto adresą, be to, jos turėtų užtikrinti, jog nurodytas e. pašto adresas yra veikiantis, oficialus kiekvieną dieną tikrinamas darbo e. paštas. Kai bus pateikti kontaktiniai duomenys, Komisija bendraus su suinteresuotosiomis šalimis tik e. paštu, nebent šios aiškiai nurodytų pageidaujanti visus dokumentus iš Komisijos gauti kitomis ryšio priemonėmis arba dokumentus dėl jų pobūdžio tektų siųsti registruotu paštu. Išsamesnių taisyklių ir informacijos dėl susirašinėjimo su Komisija, įskaitant informacijos teikimo e. paštu principus, suinteresuotosios šalys gali rasti minėtose susirašinėjimo su suinteresuotosiomis šalimis gairėse.

Komisijos adresas susirašinėjimui:

European Commission
Directorate-General for Trade
Directorate H
Office: CHAR 04/039
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

E. pašto adresai: TRADE-R654-HPT-DUMPING@ec.europa.eu
TRADE-R654-HPT-INJURY@ec.europa.eu

⁽¹⁾ Pagal pagrindinio reglamento 19 straipsnį ir PPO susitarimo dėl GATT 1994 VI straipsnio įgyvendinimo (Antidempingo susitarimas) 6 straipsnį riboto naudojimo dokumentas yra konfidencialus dokumentas. Toks dokumentas taip pat saugomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 (OL L 145, 2001 5 31, p. 43) 4 straipsnį.

6. Nebendradarbiavimas

Tais atvejais, kai suinteresuotoji šalis atsisako leisti susipažinti su būtina informacija, jos nepateikia per nustatytą terminą arba akivaizdžiai trukdo tyrimui, pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnį išvados (teigiamos arba neigiamos) gali būti daromos remiantis turimais faktais.

Nustačius, kad suinteresuotoji šalis pateikė melagingą ar klaidinančią informaciją, į ją gali būti neatsižvelgiama ir remiamasi turimais faktais.

Jei suinteresuotoji šalis nebendradarbiauja arba bendradarbiauja tik iš dalies ir todėl išvados grindžiamos turimais faktais pagal pagrindinio reglamento 18 straipsnį, rezultatas gali būti mažiau palankus suinteresuotajai šaliai nei bendradarbiavimo atveju.

Atsakymo pateikimas ne kompiuterine forma nelaikomas nebendradarbiavimu, jeigu suinteresuotoji šalis įrodo, kad atsakymo pateikimas reikalingu būdu sudarytų pernelyg didelių sunkumų ar nepagrįstų papildomų išlaidų. Suinteresuotoji šalis turėtų nedelsdama kreiptis į Komisiją.

7. Bylas nagrinėjantis pareigūnas

Suinteresuotosios šalys gali prašyti, kad nagrinėjant bylą dalyvautų prekybos bylas nagrinėjantis pareigūnas. Bylas nagrinėjantis pareigūnas atlieka suinteresuotųjų šalių ir Komisijos tyrimo tarnybų tarpininko funkciją. Bylas nagrinėjantis pareigūnas tikrina prašymus susipažinti su byla, ginčus dėl dokumentų konfidencialumo, prašymus pratęsti terminą ir trečiųjų šalių prašymus būti išklausytoms. Bylas nagrinėjantis pareigūnas gali surengti atskiros suinteresuotosios šalies klausymą ir veikti kaip tarpininkas, kad būtų visapusiškai užtikrintos suinteresuotųjų šalių teisės į gynybą.

Prašymai išklausti dalyvaujant bylas nagrinėjančiam pareigūnui turėtų būti teikiami raštu, o juose nurodomos prašymo priežastys. Prašymus išklausti dėl klausimų, susijusių su pradiniu tyrimo etapu, privaloma pateikti per 15 dienų nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos. Vėliau prašymai išklausti teikiami laikantis konkrečių terminų, kuriuos Komisija nustato savo raštuose šalims.

Bylas nagrinėjantis pareigūnas taip pat suteiks galimybę rengti klausymą, kuriame šalys galėtų pareikšti skirtingą požiūrį ir pateikti paneigiančių argumentų dėl klausimų, be kita ko, susijusių su dempingo ir jo daromos žalos tęsimosi arba pasikartojimo tikimybe, dempingu, žala, priežastiniu ryšiu ir Sąjungos interesais.

Daugiau informacijos ir kontaktinius duomenis suinteresuotosios šalys gali rasti bylas nagrinėjančio pareigūno tinklalapiuose Prekybos GD svetainėje <http://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/hearing-officer/>.

8. Tyrimo tvarkaraštis

Laikantis pagrindinio reglamento 11 straipsnio 5 dalies, tyrimas bus baigtas per 15 mėnesių nuo šio pranešimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dienos.

9. Galimybė prašyti atlikti peržiūrą pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalį

Kadangi ši priemonių galiojimo termino peržiūra inicijuojama vadovaujantis pagrindinio reglamento 11 straipsnio 2 dalies nuostatomis, dėl jos išvadų bus keičiamos ne galiojančios priemonės, bet tos priemonės bus panaikintos arba toliau taikomos pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 6 dalį.

Jei kuri nors suinteresuotoji šalis mano, kad reikia peržiūrėti priemones, kad vėliau jas būtų galima keisti, ji gali prašyti atlikti peržiūrą pagal pagrindinio reglamento 11 straipsnio 3 dalį.

Šalys, norinčios prašyti tokios peržiūros, kuri būtų atliekama nepriklausomai nuo šiame pranešime minimos priemonių galiojimo termino peržiūros, gali kreiptis į Komisiją pirma nurodytu adresu.

10. Asmens duomenų tvarkymas

Visi per šį tyrimą surinkti asmens duomenys bus naudojami laikantis 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

I PRIEDAS

☐	Riboto naudojimo ⁽¹⁾
☐	Suinteresuotosioms šalims susipažinti (pažymėti tinkamą langelį)

**ANTIDEMPINGO TYRIMAS DĖL IMPORTUOJAMŲ KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKOS KILMĖS RANKINIŲ PADĖKLŲ
KRAUTUVŲ IR JŲ PAGRINDINIŲ DALIŲ**

KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKOS EKSPORTUOJANČIŲ GAMINTOJŲ ATRANKAI TEIKTINA INFORMACIJA

Šios formos paskirtis – padėti Kinijos Liaudies Respublikos eksportuojantiems gamintojams pateikti pranešimo apie inicijavimą 5.2.1 dalyje nurodytai atrankai svarbią informaciją.

Formos „riboto naudojimo“ versija ir versija „suinteresuotosioms šalims susipažinti“ turėtų būti grąžintos Komisijai, kaip nusta-tyta pranešime apie inicijavimą.

1. BENDROVĖS PAVADINIMAS IR KONTAKTINIAI DUOMENYS

Pateikite šiuos savo bendrovės duomenis:

Bendrovės pavadinimas	
Adresas	
Asmuo ryšiams	
E. paštas	
Telefonas	
Faksas	

2. APYVARTA, PARDAVIMO APIMTIS, GAMYBA IR GAMYBOS PAJĖGUMAI

Teikdami pranešimo apie inicijavimą 5.1 skirsnyje apibrėžto peržiūros tiriamojo laikotarpio duomenis, nurodykite nagrinėjamosios šalies kilmės peržiūrimo produkto, kaip apibrėžta pranešime apie inicijavimą, gamybą, gamybos pajėgumus, pardavimo (eksportui į Sąjungą pagal kiekvieną iš 28 valstybių narių ⁽²⁾ atskirai ir bendrai, į likusias pasaulio šalis (bendrai ir į penkias didžiausias importuojančias šalis), taip pat vidaus rinkoje) apyvartą valiuta, kuria tvarkoma jūsų bendrovės buhalterinė apskaita, taip pat atitinkamą kiekį. Kiekį nurodykite naudojamais vienetais ir valiuta.

1 lentelė

Pardavimo apimtis ir apyvarta

	Vienetai (dalys)	Vertė valiuta, kuria tvarkoma buhalterinė apskaita Nurodykite naudojamą valiutą
Peržiūrimo produkto, kurį pagamino jūsų bendrovė, pardavimas eksportui į Sąjungą pagal kiekvieną iš 28 valstybių narių atskirai ir bendrai	Iš viso:	
	Įrašykite kiekvienos valstybės narės pavadinimą	
Peržiūrimo produkto, kurį pagamino jūsų bendrovė, pardavimas eksportui į likusias pasaulio šalis	Iš viso:	
	Išvardykite penkias didžiausias importuojančias šalis ir nurodykite atitinkamus kiekius ir vertes ^(*) :	

⁽¹⁾ Šis dokumentas skirtas tik vidaus naudojimui. Toks dokumentas saugomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 (OL L 145, 2001 5 31, p. 43) 4 straipsnį. Tai yra konfidencialus dokumentas pagal 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2016/1036 (OL L 176, 2016 6 30, p. 21) 19 straipsnį ir PPO susitarimo dėl GATT 1994 VI straipsnio įgyvendinimo (Antidempingo susitarimo) 6 straipsnį.

⁽²⁾ 28 Europos Sąjungos valstybės narės: Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekijos Respublika, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

	Vienetai (dalys)	Vertė valiuta, kuria tvarkoma buhalterinė apskaita Nurodykite naudojamą valiutą
Peržiūrimojo produkto, kurį pagamino jūsų bendrovė, pardavimas vidaus rinkoje		

(*) Jei reikia, įterpkite papildomų eilučių.

II lentelė

Gamyba ir gamybos pajėgumai

	Vienetai (dalys)
Bendra jūsų bendrovės peržiūrimojo produkto gamyba	
Jūsų bendrovės peržiūrimojo produkto gamybos pajėgumai	

3. JŪSŲ BENDROVĖS IR SUSIJUSIŲ BENDROVIŲ VEIKLA (*)

Tiksliai aprašykite bendrovės ir visų susijusių bendrovių (išvardykite jas ir nurodykite ryšį su jūsų bendrove), dalyvaujančių gaminant ir (arba) parduodant (eksportui ir (arba) vidaus rinkai) peržiūrimąjį produktą, veiklą. Prie tokios veiklos gali būti priskiriama (tačiau tuo neapsiribojama) peržiūrimojo produkto pirkimas ar jo gamyba pagal subrangos sutartis arba peržiūrimojo produkto perdėmimas ar prekyba juo.

Bendrovės pavadinimas ir vieta	Veikla	Ryšys

4. KITA INFORMACIJA

Pateikite kitą susijusių informaciją, kurią bendrovė mano esant naudingą Komisijai vykdant bendrovių atranką.

5. PATVIRTINIMAS

Pateikdama nurodytą informaciją bendrovė sutinka, kad gali būti atrenkama. Jei bendrovė bus atrinkta, ji turės užpildyti klausimyną ir leisti apsilankyti jos patalpose, kad būtų patikrinti jos atsakymai. Jeigu bendrovė nurodys nesutinkanti, kad gali būti atrenkama, tai bus laikoma atsisakymu bendradarbiauti atliekant tyrimą. Komisijos išvados dėl nebendradarbiaujančių eksportuojančių gamintojų yra grindžiamos turimais faktais, todėl rezultatas šaliai gali būti mažiau palankus nei bendradarbiavimo atveju.

Įgaliotojo pareigūno parašas

Įgaliotojo pareigūno vardas, pavardė ir pareigos:

Data

(*) Pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomas išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 127 straipsnį du asmenys laikomi susijusiais tik tuomet, jei: a) jie yra vienas kito įmonių vadovai arba direktoriai; b) jie yra juridiskai pripažinti verslo partneriai; c) jie yra darbdavys ir darbuotojas; d) trečiasis asmuo yra tiesioginis arba netiesioginis abiejų šių asmenų 5 % įstatinio kapitalo arba akcijų su balsu teise savininkas, valdytojas arba turėtojas; e) vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai valdo kitą; f) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai yra valdomi trečiojo asmens; g) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai valdo trečiąjį asmenį arba h) jie yra vienos šeimos nariai (OL L 143, 2015 12 29, p. 558). Asmenys laikomi vienos šeimos nariais tik tuo atveju, jeigu jie yra susiję šiais giminystės ryšiais: i) vyras ir žmona, ii) tėvai ir vaikai, iii) brolis ir sesuo (tikri ar turintys tik vieną bendrą tėvą ar motiną), iv) seneliai ir anūkai, v) dėdė arba teta ir sūnėnas arba dukterėčia, vi) uošvis arba uošvė ir žentas arba marti, vii) svainis ir svainė. Pagal 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 5 straipsnio 4 dalį asmuo – fizinis asmuo, juridinis asmuo ir bet kuris asmenų susivienijimas, kuris nėra juridinis asmuo, tačiau pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę pripažįstamas galinčiu atlikti teisinius veiksmus (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

II PRIEDAS

☐	Riboto naudojimo ⁽¹⁾
☐	Suinteresuotosioms šalims susipažinti (pažymėti tinkamą langelį)

**ANTIDEMPINGO TYRIMAS DĖL IMPORTUOJAMŲ KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKOS KILMĖS RANKINIŲ PADĖKLŲ
KRAUTUVŲ IR JŲ PAGRINDINIŲ DALIŲ**

NESUSIJUSIŲ IMPORTUOTOJŲ ATRANKAI TEIKTINA INFORMACIJA

Šios formos paskirtis – padėti nesusijusiems importuotojams pateikti pranešimo apie inicijavimą 5.2.3 dalyje nurodytai atrankai svarbią informaciją.

Formos „riboto naudojimo“ versija ir versija „suinteresuotosioms šalims susipažinti“ turėtų būti grąžintos Komisijai, kaip nustatyta pranešime apie inicijavimą.

1. BENDROVĖS PAVADINIMAS IR KONTAKTINIAI DUOMENYS

Pateikite šiuos savo bendrovės duomenis:

Bendrovės pavadinimas	
Adresas	
Asmuo ryšiams	
E. paštas	
Telefonas	
Faksas	

2. PARDAVIMO APIMTIS IR APYVARTA

Teikdami pranešimo apie inicijavimą 5.1 skirsnyje apibrėžto peržiūros tiriamojo laikotarpio duomenis, nurodykite bendrą bendrovės apyvartą eurais (EUR) bei nagrinėjamosios šalies kilmės peržiūrimo produkto, kaip apibrėžta pranešime apie inicijavimą, importo į Sąjungą ⁽²⁾ ir perpardavimo Sąjungos rinkoje importavus iš Kinijos Liaudies Respublikos apyvartą ir apimtį, taip pat atitinkamą kiekį. Kiekį nurodykite vienetais (dalimis).

	Vienetai (dalys)	Vertė eurais (EUR)
Bendra jūsų bendrovės apyvarta eurais (EUR)		
Peržiūrimo produkto importas į Sąjungą		
Iš Kinijos Liaudies Respublikos importuoto peržiūrimo produkto perpardavimas Sąjungos rinkoje		

⁽¹⁾ Šis dokumentas skirtas tik vidaus naudojimui. Toks dokumentas saugomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1049/2001 (OL L 145, 2001 5 31, p. 43) 4 straipsnį. Tai yra konfidencialus dokumentas pagal 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 2016/1036 (OL L 176, 2016 6 30, p. 21) 19 straipsnį ir PPO susitarimo dėl GATT 1994 VI straipsnio įgyvendinimo (Antidempingo susitarimo) 6 straipsnį.

⁽²⁾ 28 Europos Sąjungos valstybės narės: Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekijos Respublika, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Kroatija, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

3. JŪSŲ BENDROVĖS IR SUSIJUSIŲ BENDROVIŲ VEIKLA ⁽¹⁾

Tiksliai aprašykite bendrovės ir visų susijusių bendrovių (išvardykite jas ir nurodykite ryšį su jūsų bendrove), dalyvaujančių gaminant ir (arba) parduodant (eksportui ir (arba) vidaus rinkai) peržiūrimąjį produktą, veiklą. Prie tokios veiklos gali būti priskiriama (tačiau tuo neapsiribojama) peržiūrimojo produkto pirkimas ar jo gamyba pagal subrangos sutartis arba peržiūrimojo produkto perdirbimas ar prekyba juo.

Bendrovės pavadinimas ir vieta	Veikla	Ryšys

4. KITA INFORMACIJA

Pateikite kitą susijusių informaciją, kurią bendrovė mano esant naudingą Komisijai vykdant bendrovių atranką.

5. PATVIRTINIMAS

Pateikdama nurodytą informaciją bendrovė sutinka, kad gali būti atrenkama. Jei bendrovė bus atrinkta, ji turės užpildyti klausimyną ir leisti apsilankyti jos patalpose, kad būtų patikrinti jos atsakymai. Jeigu bendrovė nurodys nesutinkanti, kad gali būti atrenkama, tai bus laikoma atsisakymu bendradarbiauti atliekant tyrimą. Komisijos išvados dėl nebendradarbiaujančių importuotojų yra grindžiamos turimais faktais, todėl rezultatas šaliai gali būti mažiau palankus nei bendradarbiavimo atveju.

Igaliotojo pareigūno parašas

Igaliotojo pareigūno vardas, pavardė ir pareigos:

Data

⁽¹⁾ Pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės, 127 straipsnį du asmenys laikomi susijusiais tik tuomet, jei: a) jie yra vienas kito įmonių vadovai arba direktoriai; b) jie yra juridiskai pripažinti verslo partneriai; c) jie yra darbdavys ir darbuotojas; d) trečiasis asmuo yra tiesioginis arba netiesioginis abiejų šių asmenų 5 % įstatinio kapitalo arba akcijų su balsu teise savininkas, valdytojas arba turėtojas; e) vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai valdo kitą; f) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai yra valdomi trečiojo asmens; g) abu šie asmenys tiesiogiai arba netiesiogiai valdo trečiąjį asmenį arba h) jie yra vienos šeimos nariai (OL L 143, 2015 12 29, p. 558). Asmenys laikomi vienos šeimos nariais tik tuo atveju, jeigu jie yra susiję šiais giminystės ryšiais: i) vyras ir žmona, ii) tėvai ir vaikai, iii) brolis ir sesuo (tikri ar turintys tik vieną bendrą tėvą ar motiną), iv) seneliai ir anūkai, v) dėdė arba teta ir sūnėnas arba dukterėčia, vi) uošvis arba uošvė ir žentas arba marta, vii) svainis ir svainė. Pagal 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, 5 straipsnio 4 dalį asmuo – fizinis asmuo, juridinis asmuo ir bet kuris asmenų susivienijimas, kuris nėra juridinis asmuo, tačiau pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę pripažįstamas galinčiu atlikti teisinius veiksmus (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

PROCEDŪROS, SUSIJUSIOS SU KONKURENCIJOS POLITIKOS ĮGYVENDINIMU

EUROPOS KOMISIJA

**SPRENDIMAS BAIGTI OFICIALIĄ TYRIMO PROCEDŪRĄ VALSTYBEI NAREI ATŠAUKUS
PRANEŠIMĄ****Valstybės pagalba – Vokietija****(Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107–109 straipsniai)****Komisijos pranešimas pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį – pranešimo atšaukimas****Valstybės pagalba SA.43014 16/C (ex 16/N) – Pagalba įmonei „REHAU AG + Co“****(Tekstas svarbus EEE)****(2016/C 373/05)**

Komisija nusprendė baigti SESV 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą oficialią tyrimo procedūrą, pradėtą 2016 m. birželio 13 d. dėl minėtos priemonės, atsižvelgdama į tai, kad 2016 m. birželio 24 d. Vokietija atšaukė pranešimą ir nebetęs šio pagalbos projekto.

KLAIDŲ IŠTAISYMAS**Pakeitimas 2004 m. balandžio 27 d. Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje C 101**

(2016/C 373/06)

KOMISIJOS KOMUNIKATAS**Pranešimas****Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo gairės**

(2004/C 101/08)

(Tekstas svarbus EEE)

1. ĮVADAS

1. Sutarties 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis, suteikianti įmonėms galimybę pareikšti su Sutarties 81 straipsnio 1 dalies pažeidimo nustatymu susijusius gynybos argumentus. Susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai⁽¹⁾, kurie patenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį ir kurie tenkina 81 straipsnio 3 dalies sąlygas, yra teisėti ir įgyvendinami be išankstinio sprendimo šiuo klausimu.
2. 81 straipsnio 3 dalis gali būti taikoma atskiriems atvejams arba tam tikrų rūšių susitarimams ir suderintiems veiksams, remiantis bendrosios išimties reglamentu. Reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl 81 ir 82 straipsniuose nustatytų konkurencijos taisyklių įgyvendinimo⁽²⁾ neturi įtakos bendrosios išimties reglamentų galiojimui ir teisiniam pobūdžiui. Visi galiojantys bendrosios išimties reglamentai lieka galioti ir susitarimai, kuriems taikomi bendrosios išimties reglamentai, yra teisėti ir įgyvendinami net ir tuo atveju, jei jie riboja konkurenciją, kaip apibrėžta 81 straipsnio 1 dalyje⁽³⁾. Šie susitarimai ateityje gali būti uždrausti tik Komisijai arba nacionalinei konkurencijos institucijai oficialiai panaikinus bendrąją išimtį⁽⁴⁾. Nacionaliniai teismai, spręsdami privačių subjektų ginčus, negali paskelbti susitarimų, kuriems taikoma bendroji išimtis, neteisėtais.
3. Galiojančiose gairėse dėl vertikalųjų apribojimų, horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų ir technologijų perdavimo susitarimų⁽⁵⁾ nagrinėjamas 81 straipsnio taikymas įvairių rūšių susitarimams ir suderintiems veiksams. Jose išdėstomas Komisijos požiūris į esminius vertinimo kriterijus, taikomus įvairių rūšių susitarimams ir veiksams.
4. Šiose gairėse Komisija pateikia 81 straipsnio 3 dalyje numatytos išimties taikymo sąlygų aiškinimą. Taip pat pateikiama paaiškinimų, kaip Komisija taikys 81 straipsnį atskirais atvejais. Nors šios gairės nėra privalomos, jomis siekiama pateikti rekomendacijų teismams ir valstybių narių valdžios institucijoms, kaip taikyti Sutarties 81 straipsnio 1 ir 3 dalis.
5. Šiomis gairėmis nustatomi analitiniai 81 straipsnio 3 dalies taikymo principai. Jomis siekiama parengti šios Sutarties nuostatos taikymo metodiką. Ši metodika pagrįsta ekonominiu metodu, jau nustatytu ir išplėtotu gairėse dėl vertikalųjų apribojimų, horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų ir technologijų perdavimo susitarimų. Komisija taip pat vadovausis šiomis gairėmis nagrinėdama susitarimus, kuriems taikomos gairės dėl vertikalųjų apribojimų, horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų ir technologijų perdavimo susitarimų, nes šiose gairėse išsamiau paaiškinta, kaip taikyti keturias 81 straipsnio 3 dalies sąlygas, nei minėtose gairėse.
6. Šiose gairėse nustatyti standartai turi būti taikomi atsižvelgiant į ypatingas kiekvieno atvejo aplinkybes. Taip išvengiama mechaninio taikymo. Kiekvienas atvejis turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkrečius faktus ir šios gairės turi būti taikomos pagrįstai ir lanksčiai.
7. Keletu šiose gairėse nagrinėjamų klausimų glaustai aprašoma esama Teisingumo Teismo praktika. Tačiau Komisija taip pat ketina paaiškinti savo vykdomą politiką tais klausimais, kurie dar nebuvo nagrinėjami teismo praktikoje arba kuriuos reikia išaiškinti. Tačiau Komisijos pozicija nedaro poveikio Teisingumo Teismo ir Pirmosios instancijos teismo 81 straipsnio 1 ir 3 dalių aiškinimo praktikai ir Bendrijos teismų ateityje pateiksimam tų nuostatų aiškinimui.

2. BENDRIEJI EB SUTARTIES 81 STRAIPSNIO PRINCIPAI

2.1. Sutarties nuostatos

8. 81 straipsnio 1 dalis draudžia visus įmonių susitarimus, įmonių asociacijų sprendimus ir suderintus veiksmus, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą⁽⁶⁾ ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje⁽⁷⁾.
9. 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta šios taisyklės išimtis, pagal kurią 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas gali būti paskelbtas netaikomu susitarimams, kuriais gerinama prekių gamyba ir platinimas arba skatinama technikos ir ekonomikos pažanga, kartu sudarant sąlygas perduoti vartotojams pakankamą gaunamos naudos dalį, ir kuriais nenustatoma jokių apribojimų, kurie nėra būtini šiems tikslams pasiekti, ir tokioms įmonėms nesuteikiama galimybė panaikinti didelės atitinkamų produktų dalies konkurenciją.
10. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 1 straipsnio 1 dalį susitarimai, kurie patenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį ir kurie netenkina 81 straipsnio 3 dalies sąlygų, yra draudžiami ir išankstinis sprendimas šiuo klausimu nereikalingas⁽⁸⁾. Pagal to paties reglamento 1 straipsnio 2 dalį susitarimai, kurie patenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį ir kurie tenkina 81 straipsnio 3 dalies sąlygas, nėra draudžiami ir išankstinis sprendimas šiuo klausimu nereikalingas. Tokie susitarimai yra teisėti ir įgyvendinami nuo tada, kai patenkinamos 81 straipsnio 3 dalies sąlygos, ir tokie išlieka tol, kol tos sąlygos tenkinamos.
11. Vertinimas pagal 81 straipsnį susideda iš dviejų dalių. Pirmiausia reikia įvertinti, ar įmonių susitarimas, kuris gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą, turi antikonkurencinį tikslą arba ar jis turi faktinį ar potencialų antikonkurencinį poveikį⁽⁹⁾. Jeigu nustatoma, kad susitarimu ribojama konkurencija, antruoju etapu reikia nustatyti atitinkamo susitarimo naudą konkurencijai ir įvertinti, ar šis prokonkurencinis poveikis atsveria anti-konkurencinį poveikį. Antikonkurencinis poveikis ir prokonkurencinis poveikis lyginamas remiantis tik 81 straipsnio 3 dalies principais⁽¹⁰⁾.
12. Prieš vertinant kompensuojamąją apribojimo naudą pagal 81 straipsnio 3 dalį, būtina nustatyti ribojamąjį susitarimo pobūdį ir poveikį. Aiškinant 81 straipsnio 3 dalies kontekstą tikslinga glaustai apibūdinti 81 straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo tikslą ir pagrindinį turinį. Komisijos gairėse dėl vertikaliųjų apribojimų, horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų ir technologijų perdavimo susitarimų⁽¹¹⁾ pateikiama svarbių paaiškinimų, kaip taikyti 81 straipsnio 1 dalį įvairių rūšių susitarimams. Todėl šiose gairėse tik primenami analitiniai 81 straipsnio 1 dalies taikymo principai.

2.2. 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas

2.2.1. Bendrosios pastabos

13. 81 straipsnio tikslas – apsaugoti konkurenciją rinkoje, siekiant didinti vartotojų gerovę ir užtikrinti veiksmingą išteklių paskirstymą. Konkurencija ir rinkos integracija padeda siekti šių tikslų, nes sukurta ir saugoma atvira bendra rinka vartotojų naudai skatina veiksmingą išteklių paskirstymą visoje Bendrijoje.
14. 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas taikomas konkurenciją ribojantiems įmonių tarpusavio susitarimams ir suderintiems veiksams ir įmonių asociacijų sprendimams, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. Bendrijos teismų praktikoje nurodytas pagrindinis 81 straipsnio 1 dalies principas – kiekvienas ekonominės veiklos vykdytojas turi savarankiškai nustatyti planuojamą vykdyti rinkos politiką⁽¹²⁾. Todėl Bendrijos teismai sąvokas „susitarimai“, „sprendimai“ ir „suderinti veiksmai“ apibrėžė kaip Bendrijos teisės sąvokas, kuriomis galima atskirti vienašalius įmonės veiksmus nuo įmonių tarpusavyje suderintų veiksmų ir slaptų susitarimų⁽¹³⁾. Taikant Sutarties konkurencijos teisę, vienašaliams veiksams taikomas tik 82 straipsnis. Be to, Reglamento (EB) Nr. 1/2003 3 straipsnio 2 dalies konvergencijos taisyklė vienašaliams veiksams netaikoma. Ši nuostata taikoma tik susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą. 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nacionaliniais konkurencijos įstatymais negali būti draudžiami susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ar suderinti veiksmai, jei jie nedraudžiami 81 straipsniu. 3 straipsnis nedaro poveikio pagrindiniam Bendrijos teisės viršenybės principui, pagal kurį susitarimai ir piktnaudžiavimas, draudžiami 81 ir 82 straipsniais, negali būti leidžiami nacionaliniais įstatymais⁽¹⁴⁾.
15. 81 straipsnio 1 dalis taikoma tokiems įmonių tarpusavyje suderintiems veiksams arba slaptiems susitarimams, kai bent viena įmonė įsipareigoja kitai įmonei imtis tam tikrų veiksmų rinkoje arba kai dėl įmonių tarpusavio ryšių neaiškumas dėl jų elgesio rinkoje yra pašalinamas ar bent jau stipriai sumažinamas⁽¹⁵⁾.

Dėl to suderinti veiksmai gali būti įsipareigojimai, kuriais reguliuojami bent vienos įmonės veiksmai rinkoje, arba susitarimai, kuriais keičiant paskatas daromas poveikis bent vienos šalies veiksams rinkoje. Veiksmų derinimas nebūtinai turi būti naudingas visoms atitinkamoms įmonėms⁽¹⁶⁾. Veiksmų derinimas nebūtinai turi būti aiškiai išreikštas. Tai gali būti ir nebylus pritarimas. Kad susitarimas būtų laikomas sudarytu nebylaus pritarimo būdu, viena įmonė turi aiškiai arba numanomai pasiūlyti kitai įmonei kartu siekti bendro tikslo⁽¹⁷⁾. Kartais išvadą apie egzistuojantį susitarimą galima daryti iš įmonių tarpusavio verslo ryšių arba priskirti susitarimą šiems ryšiams⁽¹⁸⁾. Tačiau vien fakto, kad priemonė, kurios įmonė ėmėsi, priskirtina verslo ryšiams, nepakanka⁽¹⁹⁾.

16. 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas įmonių susitarimams taikomas tada, kai jie gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį konkurencijos parametrams rinkoje, t. y. kainai, produkcijai, produkcijos kokybei, produkcijos įvairovei ir inovacijoms. Susitarimais toks poveikis gali būti daromas reikšmingai sumažinant susitarimo šalių tarpusavio konkurenciją arba susitarimo šalių ir trečiųjų šalių tarpusavio konkurenciją.

2.2.2. Pagrindiniai susitarimų vertinimo pagal 81 straipsnio 1 dalį principai

17. Vertinimas, ar susitarimas riboja konkurenciją, turi būti atliekamas atsižvelgiant į faktines aplinkybes, kuriomis konkurencija vyktų, jei susitarimo ir jo tariamų apribojimų nebūtų⁽²⁰⁾. Atliekant šį įvertinimą būtina atsižvelgti į galimą susitarimo poveikį *skirtingų prekės ženklų prekių konkurencijai* (t. y. konkurencijai tarp konkuruojančių prekės ženklų prekių tiekėjų) ir *to paties prekės ženklo prekių konkurencijai* (t. y. konkurencijai tarp to paties prekės ženklo prekių tiekėjų). 81 straipsnio 1 dalimi draudžiami tiek skirtingų prekės ženklų prekių konkurencijos, tiek to paties prekės ženklo prekių konkurencijos apribojimai⁽²¹⁾.
18. Siekiant įvertinti, ar susitarimu arba atskiromis jo dalimis gali būti apribota skirtingų prekės ženklų prekių konkurencija ir (arba) to paties prekės ženklo prekių konkurencija, reikia atsižvelgti į tai, kaip ir koku mastu susitarimas daro arba gali daryti poveikį konkurencijai rinkoje. Atliekant vertinimą reikėtų atsakyti į šiuos du klausimus. *Pirmasis klausimas* yra susijęs su susitarimo poveikiu *skirtingų prekės ženklų prekių konkurencijai*, o *antrasis* – su susitarimo poveikiu *to paties prekės ženklo prekių konkurencijai*. Kadangi apribojimais tuo pat metu gali būti daromas poveikis tiek skirtingų prekės ženklų prekių konkurencijai, tiek to paties prekės ženklo konkurencijai, prieš nusprendžiant, ar susitarimas riboja konkurenciją pagal 81 straipsnio 1 dalį, gali prireikti iširti apribojimą abiejų konkurencijos rūšių atžvilgiu:

- 1) Ar susitarimas riboja faktinę ar potencialią konkurenciją, kuri būtų, jei nebūtų susitarimo? Jei taip, susitarimas gali patekti į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Atliekant šį vertinimą būtina atsižvelgti į šalių tarpusavio konkurenciją ir konkurenciją su trečiosiomis šalimis. Pavyzdžiui, jei dvi skirtingose valstybėse narėse įsteigtos įmonės įsipareigoja neprekiuoti savo produktais viena kitos vidaus rinkoje, prieš susitarimą buvusi (potenciali) konkurencija yra ribojama. Faktinė arba potenciali konkurencija, kuri būtų, jei nebūtų susitarimo, taip pat ribojama, kai tiekėjas įpareigoja savo tiekėjus neprekiuoti konkuruojančiais produktais ir taip trečiosioms šalims sudaro kliūčių įeiti į rinką. Nustatant, ar susitarimo šalys yra faktiniai ar potencialūs konkurentai, reikia atsižvelgti į ekonominį ir teisinį kontekstą. Pavyzdžiui, jei dėl finansinės rizikos ir šalių techninių pajėgumų, atsižvelgiant į objektyvius veiksnius, nėra tikėtina, kad kiekviena šalis galėtų savarankiškai įvykdyti susitarime numatytus veiksmus, manoma, kad šios veiklos atžvilgiu šalys nėra konkurentės⁽²²⁾. Šiuo klausimu šalys pačios privalo pateikti įrodymus.
- 2) Ar susitarimas riboja faktinę arba potencialią konkurenciją, kuri būtų buvusi be susitarime nustatyto apribojimo (-ų)? Jei taip, susitarimas gali patekti į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Pavyzdžiui, jeigu tiekėjas apriboja savo platintojų tarpusavio konkurenciją, (potenciali) platintojų tarpusavio konkurencija, kuri būtų buvusi be apribojimų, yra ribojama. Tokiems apribojimams priskiriamas perpardavimo kainos palaikymas ir platintojams taikomas pardavimo tam tikrose teritorijose arba tam tikriems klientams apribojimas. Tačiau atskirais atvejais, kai apribojimas yra objektyviai būtinas tam tikros rūšies arba pobūdžio susitarimui sudaryti, jis gali nepatekti į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį⁽²³⁾. Tokia 81 straipsnio 1 dalies taikymo išimtis gali būti daroma tik remiantis objektyviais, nuo šalių nepriklausančiais veiksniais, o ne subjektyviomis šalių nuomonėmis ir požymiais. Svarbu ne tai, ar konkrečioje padėtyje esančios šalys nebūtų sutikusios sudaryti mažiau konkurenciją ribojantį susitarimą, o tai, ar atsižvelgiant į susitarimo pobūdį ir rinkos požymius panašioje padėtyje esančios įmonės nebūtų sudariusios mažiau konkurenciją ribojantį susitarimą. Pavyzdžiui, tiekėjo ir platintojo tarpusavio susitarime nustatytiems teritoriniams apribojimams tam tikrą laiką gali būti netaikoma 81 straipsnio 1 dalis, jei apribojimai yra objektyviai būtini, kad platintojas įeitų į naują rinką⁽²⁴⁾. Tačiau draudimas platintojams parduoti prekes tam tikrų rūšių galutiniams vartotojams gali neriboti konkurencijos, jei toks apribojimas yra objektyviai būtinas dėl saugos ar sveikatos priežasčių, susijusių su to produkto keliamu pavojumi. Šiuo atveju nepakanka argumento, kad tiekėjas būtų pasinaudojęs vertikaliąja integracija, jeigu nebūtų apribojimo. Sprendimai dėl vertikaliosios integracijos priklauso nuo daugelio sudėtingų ekonominių veiksnių, kurių dauguma yra susiję su pačia įmone.

19. Taikant ankstesniame punkte aprašytus analitinius principus, reikia atsižvelgti į tai, kad pagal 81 straipsnio 1 dalį susitarimai skirstomi į tokius, kurių tikslas yra riboti konkurenciją, ir į tokius, kurių poveikis yra konkurencijos ribojimas. Susitarimas arba susitarimu nustatyti apribojimai 81 straipsnio 1 dalimi yra draudžiami tik tada, kai jų tikslas arba poveikis yra riboti skirtingų prekės ženklų prekių konkurenciją ir (arba) to paties prekės ženklo prekių konkurenciją.
20. Svarbu atskirti apribojimus pagal tikslą ir apribojimus pagal poveikį. Nustačius, kad susitarimo tikslas – riboti konkurenciją, į konkretų jo poveikį atsižvelgti nereikia⁽²⁵⁾. Kitaip tariant, jei susitarimo tikslas yra riboti konkurenciją, kad būtų taikoma 81 straipsnio 1 dalis, nebūtina įrodyti faktinio antikonkurencinio poveikio. Kita vertus, pagal 81 straipsnio 3 dalį susitarimai nėra skirstomi į tuos, kurių tikslas yra riboti konkurenciją, ir tuos, kurių poveikis yra konkurencijos ribojimas. 81 straipsnio 3 dalis taikoma visiems susitarimams, atitinkantiems keturias joje išdėstytas sąlygas⁽²⁶⁾.
21. Konkurencijos apribojimai *pagal tikslą* – tai apribojimai, kurie vien dėl savo pobūdžio gali riboti konkurenciją. Tai apribojimai, kurie, atsižvelgiant į Bendrijos konkurencijos taisyklėmis siekiamus tikslus, turi tokį didelį potencialą daryti neigiamą poveikį konkurencijai, kad norint taikyti 81 straipsnio 1 dalies nuostatas nebūtina įrodyti faktinio poveikio rinkai. Ši prezumpcija pagrįsta tuo, jog apribojimas dėl savo pobūdžio yra sunkus, ir patirtimi, rodančia, kad konkurencijos apribojimai pagal tikslą gali daryti neigiamą poveikį rinkai ir kelti grėsmę Bendrijos konkurencijos taisyklėmis siekiamiems tikslams. Dėl konkurencijos apribojimų pagal tikslą, pvz., kainų nustatymo ir rinkos pasidalijimo, mažėja produkcijos kiekis ir didėja kainos, taigi netinkamai paskirstomi išteklių, nes negaminamos ir neteikiamos vartotojams reikalingos prekės ir paslaugos. Dėl šių apribojimų taip pat mažėja vartotojų gerovė, nes jiems tenka mokėti didesnes kainas už atitinkamas prekes ir paslaugas.
22. Vertinimas, ar susitarimo tikslas yra riboti konkurenciją, priklauso nuo daugelio veiksnių. Prie šių veiksnių visų pirma priskirtinas susitarimo turinys ir juo siejami tikslai. Gali tekti išnagrinėti aplinkybes, kuriomis susitarimas yra (turėtų būti) taikomas, ir faktinius šalių veiksmus rinkoje⁽²⁷⁾. Kitaip tariant, prieš nusprendžiant, ar konkretus apribojimas yra konkurencijos apribojimas pagal tikslą, gali prireikti ištirti faktus, kuriais pagrįstas susitarimas, ir konkrečias aplinkybes, kuriomis jis taikomas. Iš to, kaip faktiškai įgyvendinamas susitarimas, gali paaiškėti apribojimas pagal tikslą, netgi jei oficialiame susitarime nėra su tuo susijusios aiškios nuostatos. Subjektyvus šalių ketinimo riboti konkurenciją įrodymai yra svarbus veiksnys, tačiau ne privaloma sąlyga.
23. Bendrų paaiškinimų, kokie apribojimai yra laikomi apribojimais pagal tikslą, pateikta Komisijos bendrosios išimties reglamentuose, gairėse ir pranešimuose. Apribojimus, priskirtus savaime draudžiamiems apribojimams bendrųjų išimčių reglamentuose arba įvardytus kaip sunkūs apribojimai gairėse ir pranešimuose, Komisija paprastai laiko apribojimais pagal tikslą. Horizontaliųjų susitarimų atveju konkurencijos apribojimai pagal tikslą – kainų nustatymas, produkcijos kiekio ribojimas ir rinkos arba klientų pasidalijimas⁽²⁸⁾. Kalbant apie vertikaliosios susitarimus, apribojimų pagal tikslą kategorijai visų pirma priskiriamas fiksuotų ir minimaliųjų perpardavimo kainų palaikymas ir apribojimai, kuriais suteikiama visiška teritorinė apsauga, įskaitant pasyvaus pardavimo apribojimus⁽²⁹⁾.
24. Jei susitarimo tikslas nėra riboti konkurenciją, reikia ištirti, ar jis turi *ribojamąjį poveikį* konkurencijai. Būtina atsižvelgti tiek į faktinį, tiek į potencialų poveikį⁽³⁰⁾. Kitaip tariant, susitarimas turi turėti galimą antikonkurencinį poveikį. Konkurencijos apribojimo pagal poveikį atveju antikonkurencinio poveikio prezumpcija netaikoma. Kad susitarimas būtų laikomas ribojančiu konkurenciją pagal poveikį, jis turi taip paveikti faktinę arba potencialią konkurenciją, kad būtų galima atitinkamoje rinkoje pakankamai tiksliai numatyti neigiamą poveikį kainoms, produkcijai, inovacijoms arba prekių ir paslaugų įvairovei arba kokybei⁽³¹⁾. Toks neigiamas poveikis turi būti *reikšmingas*. 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas netaikomas, jei nustatytas antikonkurencinis poveikis yra nereikšmingas⁽³²⁾. Šis kriterijus atitinka Komisijos taikomą ekonominį metodą. 81 straipsnio 1 dalies draudimas taikomas tik tada, kai atlikus išsamią rinkos analizę nusprendžiama, kad tikėtina, jog susitarimas turi antikonkurencinį poveikį rinkai⁽³³⁾. Tokiai išvadai padaryti nepakanka vien fakto, kad šalių turimos rinkos dalys yra didesnės, nei nustatyta Komisijos *de minimis* pranešime⁽³⁴⁾. Susitarimai, patenkantys į bendrosios išimties reglamentų taikymo sritį, gali patekti į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, bet nebūtinai. Be to, vien fakto, kad dėl šalių užimamų rinkos dalių susitarimui netaikomas bendrosios išimties reglamentas, nepakanka išvadai, kad susitarimas patenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį arba kad jis neatitinka 81 straipsnio 3 dalies sąlygų, pagrįsti. Todėl reikia atskirai įvertinti galimą susitarimo poveikį.
25. Neigiamas poveikis konkurencijai atitinkamoje rinkoje galimas tada, kai šalys atskirai arba kartu turi ar įgyja tam tikrą rinkos galią ir susitarimu padedama sukurti, išlaikyti arba sustiprinti tą rinkos galią arba šalims suteikiama galimybė ja pasinaudoti. Rinkos galia yra sugebėjimas ilgą laiką išlaikyti didesnes nei konkurencingas kainas arba ilgą laiką išlaikyti mažesnę nei konkurencingą produkcijos lygį, t. y. mažesnę nei konkurencingą produktų kiekį, kokybę ir įvairovę arba inovacijas. Rinkose, kuriose pastoviosios sąnaudos yra didelės, įmonės

turi nustatyti daug didesnes kainas nei ribinės gamybos sąnaudos, kad užsitikrintų pakankamą investicijų grąžą. Tai, kad įmonių nustatytos kainos yra didesnės nei ribinės gamybos sąnaudos, dar nereiškia, kad konkurencija rinkoje veikia blogai ir kad įmonė turi rinkos galią, leidžiančią jai nustatyti didesnes nei konkurencingas kainas. Pagal 81 straipsnio 1 dalį rinkos galią įmonė turi tada, kai konkurencinio spaudimo nepakanka, kad būtų išlaikytos konkurencingos kainos ir produkcija.

26. Rinkos galia gali būti sukurta, išlaikoma arba stiprinama apribojant susitarimo šalių tarpusavio konkurenciją. Rinkos galios priežastis gali būti ir vienos iš šalių ir trečiosios šalies tarpusavio konkurencijos apribojimas, nes, pvz., susitarimu sudaromos kliūtys įeiti į rinką konkurentams arba dėl jo padidėja konkurentų sąnaudos ir todėl sumažėja jų galimybės veiksmingai konkuruoti su susitarimo šalimis. Rinkos galia vertinama pagal jos mastą. Susitarimų, kuriais konkurencija ribojama pagal poveikį, atveju, rinkos galios mastas, būtinas pažeidimui pagal 81 straipsnio 1 dalį nustatyti, paprastai yra mažesnis nei tas, kurio reikia dominavimui rinkoje pagal 82 straipsnį nustatyti.
27. Tiriant susitarimo ribojamąjį poveikį paprastai reikia apibrėžti atitinkamą rinką⁽³⁵⁾. Taip pat paprastai reikia išnagrinėti ir įvertinti, *inter alia*, prekių pobūdį, šalių padėtį rinkoje, konkurentų padėtį rinkoje, pirkėjų padėtį rinkoje, potencialių konkurentų buvimą ir įėjimo į rinką kliūtis. Tačiau kai kuriais atvejais antikonkurencinį poveikį galima įrodyti tiesiogiai, t. y. analizuojant susitarimo šalių veiksmus rinkoje. Pavyzdžiui, galima nustatyti, kad dėl susitarimo padidėjo kainos. Horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų ir vertikaliųjų apribojimų gairėse nustatyti išsamūs įvairių rūšių horizontaliųjų ir vertikaliųjų susitarimų poveikio konkurencijai vertinimo pagal 81 straipsnio 1 dalį principai⁽³⁶⁾.

2.2.3. Papildomi apribojimai

28. 18 punkte nustatomi susitarimo ir atskirų juo nustatytų skirtingų prekės ženklų prekių konkurencijos ir to paties prekės ženklo prekių konkurencijos apribojimų poveikio tyrimo principai. Jei, remiantis tais principais, nustatoma, kad pagrindinis susitarime numatytas sandoris neriboja konkurencijos, reikia išnagrinėti, ar susitarime numatyti atskiri pagrindinį konkurencijos neribojantį sandorį papildantys apribojimai taip pat yra suderinami su 81 straipsnio 1 dalimi.
29. Bendrijos konkurencijos teisėje papildomų apribojimų sąvoka apima bet kokius tariamus konkurencijos apribojimus, kurie yra būtini ir tiesiogiai susiję su pagrindinio konkurencijos neribojančio sandorio įgyvendinimu ir yra jam proporcingi⁽³⁷⁾. Jei pagrindinės susitarimo, pavyzdžiui, platinimo susitarimo arba susitarimo dėl bendrosios įmonės steigimo, dalies tikslas arba poveikis nėra riboti konkurenciją, apribojimams, kurie tiesiogiai susiję su to sandorio vykdymu ir kurių reikia jam įgyvendinti, 81 straipsnio 1 dalis taip pat netaikoma⁽³⁸⁾. Šie susiję apribojimai vadinami papildomais apribojimais. Apribojimas yra tiesiogiai susijęs su pagrindiniu sandoriu, jei jis reikalingas šiam sandoriui įgyvendinti ir yra neatsiejamai su juo susijęs. Būtinumo kriterijus reiškia, kad apribojimas turi būti objektyviai būtinas pagrindiniam sandoriui įgyvendinti ir jam proporcingas. Taigi papildomų apribojimų tyrimas panašus į tą, kuris nurodytas 18 punkto 2 papunktyje. Tačiau papildomų apribojimų tyrimas atliekamas visais atvejais, kai pagrindinis sandoris neriboja konkurencijos⁽³⁹⁾. Šis tyrimas neturi apsiriboti susitarimo poveikiu to paties prekės ženklo prekių konkurencijai.
30. Papildomo apribojimo sąvokos taikymą būtina atskirti nuo gynybos sąvokos taikymo pagal 81 straipsnio 3 dalį, kuri susijusi su tam tikra ekonomine konkurenciją ribojančių susitarimų nauda, kuri yra lyginama su konkurenciją ribojančių susitarimų poveikiu. Papildomo apribojimo sąvokos taikymas neapima prokonkurencinio poveikio ir antikonkurencinio poveikio palyginimo. Toks palyginimas atliekamas tik taikant 81 straipsnio 3 dalį⁽⁴⁰⁾.
31. Vertinant papildomus apribojimus pakanka nustatyti, ar konkrečiomis pagrindinio sandorio ar veiklos aplinkybėmis atitinkamas apribojimas yra būtinas tam sandoriui įgyvendinti arba veiklai vykdyti ir yra jam (jai) proporcingas. Jei, remiantis objektyviais veiksniais, galima nuspręsti, kad be apribojimų būtų sudėtinga arba neįmanoma įgyvendinti pagrindinio konkurencijos neribojančio sandorio, apribojimas gali būti laikomas objektyviai būtinu sandoriui įgyvendinti ir jam proporcingu⁽⁴¹⁾. Jei, pavyzdžiui, pagrindinis franšizės susitarimo tikslas nėra riboti konkurenciją, apribojimams, būtinoms susitarimui tinkamai įvykdyti, pvz., įpareigojimams, kuriais siekiama išsaugoti franšizės sistemos vientisumą ir vardą, 81 straipsnio 1 dalis taip pat netaikoma⁽⁴²⁾. Panašiai, jeigu bendroji įmonė pati savaime neriboja konkurencijos, apribojimai, būtini susitarimui vykdyti, laikomi papildomais pagrindinio sandorio apribojimais ir todėl jie nepatenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Pavyzdžiui, TPS⁽⁴³⁾ atveju Komisija nusprendė, kad šalių įpareigojimas nedalyvauti palydovinės televizijos programoms platinančių ir parduodančių įmonių veikloje buvo būtinas pradiniu bendrosios įmonės kūrimo etapu. Todėl apribojimui 81 straipsnio 1 dalis nebuvo taikoma trejus metus. Šiame sprendime Komisija atsižvelgė į didelę investicinę ir komercinę riziką, susijusią su įėjimu į mokamos televizijos rinką.

2.3. 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis

32. Apribojimų pagal tikslą ir poveikį vertinimas pagal 81 straipsnio 1 dalį yra tik viena analizės dalis. Kitas aspektas pagal 81 straipsnio 3 dalį yra teigiamo ekonominio konkurenciją ribojančių susitarimų poveikio vertinimas.
33. Bendrijos konkurencijos taisyklėmis norima apsaugoti konkurenciją rinkoje, siekiant didinti vartotojų gerovę ir užtikrinti veiksmingą išteklių paskirstymą. Konkurenciją ribojantys susitarimai taip pat gali turėti prokonkurencinį poveikį, nes jais gali būti didinamas veiksmingumas⁽⁴⁴⁾. Dėl veiksmingumo gali atsirasti papildoma vertė, t. y. sumažinamos gamybos sąnaudos, pagerinama prekių kokybė arba sukuriamas naujas produktas. Jei susitarimo prokonkurencinis poveikis atsveria antikonkurencinį poveikį, susitarimas skatina konkurenciją ir yra suderinamas su Bendrijos konkurencijos taisyklių tikslais. Grynasis tokių susitarimų poveikis – skatinama siekti svarbiausių konkurencijos proceso tikslų, t. y. pritraukti klientus siūlant geresnius produktus arba palankesnes kainas nei konkurentai. Šie analitiniai principai pagrįsti 81 straipsnio 1 ir 3 dalimis. 81 straipsnio 3 dalyje aiškiai pripažįstama, kad konkurenciją ribojantys susitarimai gali turėti ekonominę naudą, atsveriančią neigiamą konkurencijos apribojimo poveikį⁽⁴⁵⁾.
34. 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis taikoma, tik jei tenkinamos visos keturios sąlygos, dvi teigiamos ir dvi neigiamos:
- a) susitarimu turi būti gerinama prekių gamyba arba platinimas, skatinama techninė arba ekonominė pažanga;
  - b) vartotojai turi gauti pakankamą gaunamos naudos dalį;
  - c) apribojimai turi būti būtini šiems tikslams pasiekti būtini apribojimai ir
  - d) susitarimu šalims negali būti suteikta galimybė panaikinti didelės atitinkamų produktų dalies konkurenciją.

Kai tenkinamos šios keturios sąlygos, susitarimu stiprinama konkurencija atitinkamoje rinkoje, nes atitinkamos įmonės skatinamos siūlyti vartotojams palankesnes kainas arba geresnius produktus ir taip kompensuoti neigiamą konkurencijos apribojimų poveikį.

35. 81 straipsnio 3 dalies nuostatos gali būti taikomos atskiriems susitarimams arba tam tikrų rūšių susitarimams, remiantis bendrosios išimties reglamentu. Jei susitarimui taikomas bendrosios išimties reglamentas, konkurenciją ribojančio susitarimo šalys atleidžiamos nuo naštos pagal Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnį įrodyti, kad jų atskiras susitarimas atitinka visas 81 straipsnio 3 dalies sąlygas. Šalims užtenka įrodyti, kad konkurenciją ribojančiam susitarimui taikoma bendroji išimtis. 81 straipsnio 3 dalies taikymas tam tikrų rūšių susitarimams remiantis bendrosios išimties reglamentu grindžiamas prezumpcija, kad konkurenciją ribojantys susitarimai, kuriems taikomas bendrosios išimties reglamentas⁽⁴⁶⁾, tenkina visas keturias 81 straipsnio 3 dalyje nustatytas sąlygas.
36. Jei atskiru atveju susitarimas patenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį ir 81 straipsnio 3 dalies sąlygos nėra tenkinamos, bendroji išimtis gali būti atšaukta. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 1 dalį Komisija yra įgaliota atšaukti bendrosios išimties taikymą, nustatčiusi, kad konkrečiu atveju susitarimas, kuriam taikomas bendrosios išimties reglamentas, turi tam tikrą poveikį, kuris yra nesuderinamas su Sutarties 81 straipsnio 3 dalimi. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 29 straipsnio 2 dalį valstybės narės konkurencijos institucija taip pat gali atšaukti Komisijos bendrosios išimties reglamento taikymą savo teritorijoje (arba teritorijos dalyje), jei ta teritorija turi visus atskiros geografinės rinkos požymius. Atšaukimo atveju atitinkama konkurencijos institucija privalo įrodyti, kad susitarimas pažeidžia 81 straipsnio 1 dalį ir netenkina 81 straipsnio 3 dalies sąlygų.
37. Valstybių narių teismai neturi teisės atšaukti bendrosios išimties reglamento taikymo. Be to, taikydami bendrosios išimties reglamentus, valstybių narių teismai negali keisti jų taikymo srities ir taikyti jų susitarimams, kuriems atitinkamas bendrosios išimties reglamentas netaikomas⁽⁴⁷⁾. Tais atvejais, kai bendrosios išimties reglamentai netaikomi, valstybių narių teismai turi teisę visapusiškai taikyti 81 straipsnį (žr. Reglamento (ES) Nr. 1/2003 6 straipsnį).

3. 81 STRAIPSNIO 3 DALIES KETURIŲ SĄLYGŲ TAIKYMAS

38. Toliau šiose gairėse aptariamas 81 straipsnio 3 dalies keturių sąlygų taikymas⁽⁴⁸⁾. Atsižvelgiant į tai, kad turi būti tenkinamos visos keturios sąlygos⁽⁴⁹⁾, nustatčius, kad viena iš 81 straipsnio 3 dalies sąlygų nėra tenkinama, likusių sąlygų nagrinėti nebereikia. Taigi atskirais atvejais gali būti tikslinga šias keturias sąlygas nagrinėti kita eilės tvarka.
39. Šiose gairėse tikslinga sukeisti antrąją ir trečiąją sąlygas ir būtinumo klausimą išnagrinėti pirmiau nei naudos vartotojams perdavimo klausimą. Tiriama naudos perdavimą būtina palyginti neigiamą ir teigiamą susitarimo poveikį vartotojams. Apribojimų, neatitikusių būtinumo kriterijaus ir todėl draudžiamų 81 straipsniu, poveikis neturėtų būti tiriamas.

3.1. Bendrieji principai

40. Sutarties 81 straipsnio 3 dalis taikoma tik tada, kai įmonių tarpusavio susitarimas riboja konkurenciją pagal 81 straipsnio 1 dalį. Konkurencijos neribojančių susitarimų atveju naudos, gaunamos dėl susitarimo, nagrinėti nereikia.
41. Atskiru atveju įrodžius konkurencijos apribojimą pagal 81 straipsnio 1 dalį, gynybai galima pasitelkti 81 straipsnio 3 dalį. Pagal Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnį įrodinėjimo našta pagal 81 straipsnio 3 dalį tenka įmonei (-ėms), siekiančioms pasinaudoti išimtimi. Jei 81 straipsnio 3 dalies sąlygos nėra tenkinamos, susitarimas yra niekinis, plg. 81 straipsnio 2 dalį. Tačiau toks susitarimo pripažinimas savaime niekinis galioja tik toms susitarimo dalims, kurios yra nesuderinamos su 81 straipsniu, jeigu tos dalys gali būti atskirtos nuo viso susitarimo⁽⁵⁰⁾. Jei niekine pripažįstama tik susitarimo dalis, dėl tokio pripažinimo poveikio likusiai susitarimo daliai sprendžiama pagal galiojančią nacionalinę teisę⁽⁵¹⁾.
42. Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, 81 straipsnio 3 dalyje nustatytos keturios sąlygos yra taikomos kartu⁽⁵²⁾, t. y. tam, kad būtų taikoma išimtis, turi būti tenkinamos visos keturios sąlygos. Jei šios sąlygos netenkinamos, 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis negali būti taikoma⁽⁵³⁾. 81 straipsnio 3 dalies keturios sąlygos yra baigtinės. Jei jos tenkinamos, išimties taisyklė yra taikoma nepriklausomai nuo kitų sąlygų. Į kitomis Sutarties nuostatomis siekiamus tikslus gali būti atsižvelgiama, jeigu jie gali būti priskirti keturioms 81 straipsnio 3 dalies sąlygoms⁽⁵⁴⁾.
43. Atliekant konkurenciją ribojančio susitarimo naudos vertinimą pagal 81 straipsnio 3 dalį, iš esmės apsiribojama atitinkama rinka, su kuria susitarimas yra susijęs. Bendrijos konkurencijos taisyklėmis siekiama apsaugoti konkurenciją rinkoje ir nuo šio tikslo nukrypti negalima. Be to, sąlyga, kad vartotojai turi gauti pakankamą naudos dalį⁽⁵⁵⁾, apskritai reiškia, kad dėl konkurenciją ribojančio susitarimo atsiradęs veiksmingumas atitinkamoje rinkoje turi būti pakankamas, kad atsvertų susitarimo antikonkurencinį poveikį toje pačioje atitinkamoje rinkoje⁽⁵⁶⁾. Neigiamas poveikis vartotojams vienoje geografinėje rinkoje arba produkto rinkoje paprastai negali būti lyginamas su teigiamu poveikiu vartotojams kitoje, nesujusioje geografinėje ar produkto rinkoje ir tokiu teigiamu poveikiu kompensuojamas. Tačiau, jei dvi rinkos yra susijusios, į atskirose rinkose pasiektą veiksmingumą galima atsižvelgti, jei apribojimo poveikį patiria ir veiksmingumo padidėjimo naudą gauna iš esmės ta pati vartotojų grupė⁽⁵⁷⁾. Kai kuriais atvejais susitarimas paveikia tik vartotojus galutinės grandies rinkoje. Tokiu atveju susitarimo poveikį šiems vartotojams reikia įvertinti. Taip yra, pavyzdžiui, pirkimo susitarimų atveju⁽⁵⁸⁾.
44. Konkurenciją ribojančių susitarimų vertinimas pagal 81 straipsnio 3 dalį atliekamas atsižvelgiant į tam tikras faktines aplinkybes, kuriomis jie sudaromi⁽⁵⁹⁾, ir remiantis tuo metu turimais faktais. Esminiai faktų pasikeitimai turi reikšmės vertinimui. 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis taikoma, jei tenkinamos visos keturios sąlygos, ir nustoja galioti, kai šios sąlygos nebėra tenkinamos⁽⁶⁰⁾. Pagal šiuos principus taikant 81 straipsnio 3 dalį reikia atsižvelgti į pradines negrįžtamasias bet kurios šalies investicijas ir laiką bei apribojimus, būtinius veiksmingumą skatinančioms investicijoms įvykdyti ir susigrąžinti. 81 straipsnio negalima taikyti neatsižvelgus į tokias *ex ante* investicijas. Dėl šalių patiriamos rizikos ir negrįžtamųjų investicijų, reikalingų susitarimui įgyvendinti, susitarimui gali būti netaikoma 81 straipsnio 1 dalis arba jis gali tenkinti 81 straipsnio 3 dalies sąlygas laikotarpiu, kuris reikalingas investicijoms susigrąžinti.
45. Kai kuriais atvejais konkurenciją ribojantis susitarimas turi negrįžtamą poveikį. Įgyvendinus konkurenciją ribojantį susitarimą *ex ante* situacija negali būti atkurta. Tokiu atveju vertinimas turi būti atliekamas remiantis tik įgyvendinimo laikotarpio faktais. Pavyzdžiui, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros susitarimų atveju, kai kiekviena šalis sutinka atsisakyti savo atitinkamo mokslinių tyrimų projekto ir sujungti savo pajėgumus su kitos šalies pajėgumais, vertinant objektyviai gali būti techniškai ir ekonomiškai neįmanoma atgaivinti projekto po to, kai jo atsisakoma. Todėl susitarimo atsisakyti savo mokslinių tyrimų projektų antikonkurencinį poveikį ir prokonkurencinį poveikį reikia vertinti nuo jo įgyvendinimo pabaigos. Jei tuo metu susitarimas yra suderinamas su 81 straipsnio nuostatomis, pavyzdžiui, nes tuo metu pakankamai daug trečiųjų šalių vykdo konkuruojančius mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektus, šalių susitarimas atsisakyti savo projektų tebėra suderinamas su 81 straipsniu, netgi jei vėliau trečiųjų šalių projektai liktų neįgyvendinti. Tačiau 81 straipsnio draudimas gali būti taikomas kitoms susitarimo dalims, kurioms negrįžtamumo klausimas nėra aktualus. Jei, pvz., be bendrų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, susitarime numatytas ir bendras naudojimas, 81 straipsnis gali būti taikomas šiai susitarimo daliai, jei dėl vėlesnių rinkos pokyčių susitarimas pradeda riboti konkurenciją ir ne(be)tenkina 81 straipsnio 3 dalies sąlygų, tinkamai atsižvelgiant į *ex ante* negrįžtamasias investicijas (plg. ankstesnį punktą).
46. Tam tikri susitarimai nėra *a priori* išskiriami iš 81 straipsnio 3 dalies taikymo srities. Iš principo visiems konkurenciją ribojantiems susitarimams, kurie tenkina keturias 81 straipsnio 3 dalies sąlygas, yra taikoma išimtis⁽⁶¹⁾. Tačiau mažai tikėtina, kad sunkūs konkurencijos apribojimai tenkintų 81 straipsnio 3 dalies sąlygas. Tokie

apribojimai paprastai bendrųjų išimčių reglamentuose priskirti savaime draudžiamiems apribojimams arba Komisijos gairėse ir pranešimuose įvardyti kaip sunkūs apribojimai. Tokio pobūdžio susitarimai dažnai netenkina (mažiausiai) dviejų 81 straipsnio 3 dalies sąlygų. Jie nesukuria objektyvios ekonominės naudos⁽⁶²⁾ ir nėra naudingi vartotojams⁽⁶³⁾. Pavyzdžiui, horizontaliuoju susitarimu dėl kainų nustatymo apribojamas produkcijos kiekis, o dėl to netinkamai paskirstomi ištekliai. Be to, juo atimama vertė iš vartotojų ir perduodama gamintojams, nes atitinkamoje rinkoje padidėja kainos, tačiau jokios jas kompensuojančios vertės vartotojams nesukurama. Be to, tokie susitarimai dažniausiai neatitinka trečiojoje sąlygoje nustatyto būtinumo kriterijaus⁽⁶⁴⁾.

47. Bet koks tvirtinimas, kad konkurenciją ribojantys susitarimai yra pagrįsti, nes jais siekiama užtikrinti sąžiningas konkurencijos sąlygas rinkoje, vien dėl savo pobūdžio yra nepagrįstas ir turi būti atmestas⁽⁶⁵⁾. 81 straipsniu siekiama apsaugoti veiksmingą konkurenciją, užtikrinant, kad rinkos išliktų atviros ir konkurencingos. Sąžiningų konkurencijos sąlygų apsauga, laikydamasis Bendrijos teisės įpareigojimų⁽⁶⁶⁾, užtikrina teisės aktų leidėjas ir įmonės neturėtų imtis savireguliuavimo.

3.2. Pirmoji 81 straipsnio 3 dalies sąlyga – veiksmingumo padidėjimas

3.2.1. Bendrosios pastabos

48. Pagal pirmąją 81 straipsnio 3 dalies sąlygą konkurenciją ribojančiu susitarimu turi būti gerinama prekių gamyba arba platinimas ar skatinama techninė arba ekonominė pažanga. Ši nuostata taikoma tik prekėms, tačiau analogiškai galioja ir paslaugoms.
49. Remiantis Europos Teisingumo Teismo praktika, galima atsižvelgti tik į objektyvią naudą⁽⁶⁷⁾. Tai reiškia, kad veiksmingumas negali būti vertinamas remiantis subjektyviu šalių požiūriu⁽⁶⁸⁾. Į sutaupytas sąnaudas, susidariusias naudojantis šalių rinkos galia, negali būti atsižvelgiama. Pavyzdžiui, kai įmonės susitaria nustatyti kainas arba pasidalyti rinkas, jos sumažina produkcijos kiekį ir taip sumažina gamybos sąnaudas. Dėl sumažėjusios konkurencijos gali taip pat sumažėti pardavimo ir rinkodaros sąnaudos. Toks sąnaudų sumažinimas yra tiesioginė produkcijos kiekio ir vertės sumažinimo pasekmė ir neturi jokio prokonkurencinio poveikio rinkoje. Ypač pažymėtina tai, kad dėl sąnaudų sumažinimo nesukurama vertė integruojant turtą ir veiklą. Sumažinant sąnaudas atitinkamoms įmonėms tik suteikiama galimybė padidinti savo pelną ir todėl toks sumažinimas nėra svarbus taikant 81 straipsnio 3 dalį.
50. 81 straipsnio 3 dalies pirmąją sąlygą siekiama apibrėžti veiksmingumo padidėjimo, į kurį galima atsižvelgti ir kurį galima tirti toliau pagal 81 straipsnio 3 dalies antrąją ir trečiąją sąlygas, rūšis. Tyrimu siekiama nustatyti, kokia yra objektyvi susitarimu sukurta nauda ir kokia tokio veiksmingumo ekonominė svarba. Kadangi norint taikyti 81 straipsnio 3 dalį prokonkurencinis poveikis turi atsverti antikonkurencinį poveikį, būtina patikrinti, koks yra ryšys tarp susitarimo ir nurodyto veiksmingumo ir kokia to veiksmingumo vertė.
51. Visi teiginiai dėl veiksmingumo turi būti pagrįsti, kad būtų galima patikrinti:
- nurodyto veiksmingumo *pobūdį*;
  - ryšį tarp susitarimo ir veiksmingumo;
  - nurodyto veiksmingumo *tikimybę* ir *mastą* ir
  - kaip* ir *kada* kiekvienos nurodytos rūšies veiksmingumas bus pasiektas.
52. Pagal a papunktį sprendimus priimančias asmuo gali patikrinti, ar nurodytas veiksmingumas yra dėl savo pobūdžio objektyvus (plg. 49 punktą).
53. Pagal b papunktį sprendimus priimančias asmuo gali patikrinti, ar egzistuoja pakankamas priežastinis ryšys tarp konkurenciją ribojančio susitarimo ir nurodyto veiksmingumo. Paprastai pagal šią sąlygą reikalaujama, kad veiksmingumas kiltų iš ekonominės veiklos, kuri yra susitarimo objektas. Tokia veikla gali būti, pvz., platinimas, technologijų licencijavimas, bendra gamyba arba bendri moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra. Tačiau jei susitarimu veiksmingumas atitinkamoje rinkoje didinamas platesniu mastu, pavyzdžiui, jei dėl jo sumažėja viso sektoriaus sąnaudos, į šią papildomą naudą taip pat atsižvelgiama.
54. Paprastai priežastinis ryšys tarp susitarimo ir nurodyto veiksmingumo turi būti tiesioginis⁽⁶⁹⁾. Netiesioginiu poveikiu pagrįsti teiginiai paprastai yra pernelyg neapibrėžti ir nutolę, kad į juos būtų galima atsižvelgti. Tiesioginis priežastinis ryšys egzistuoja, pavyzdžiui, tada, kai technologijų perdavimo susitarimu licencijos gavėjui suteikiama galimybė gaminti naujus ar patobulintus produktus arba platinimo susitarimu suteikiama galimybė platinti produktus mažesne kaina arba teikti vertingas paslaugas. Netiesioginio poveikio pavyzdys būtų atvejis, kai teigiama, kad konkurenciją ribojančiu susitarimu atitinkamoms įmonėms suteikiama galimybė padidinti savo pelną, todėl jos gali daugiau investuoti į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, taip galiausiai suteikdamos naudą vartotojams. Šiuo atveju ryšys tarp pelningumo ir mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros paprastai nėra pakankamai tiesioginis, kad į jį būtų atsižvelgiama taikant 81 straipsnio 3 dalį.

55. Pagal c ir d papunkčius sprendimus priimančias asmuo gali nustatyti nurodyto veiksmingumo vertę, kuri atsižvelgiant į 81 straipsnio 3 dalies trečiąją sąlygą turi būti lyginama su susitarimo antikonkurenciniu poveikiu (plg. 101 punktą). Kadangi 81 straipsnio 1 dalis taikoma tik tais atvejais, kai susitarimas gali turėti neigiamą poveikį konkurencijai ir vartotojams (sunkių apribojimų atveju toks poveikis yra preziumuojamas), teiginiai dėl veiksmingumo turi būti pagrįsti taip, kad juos būtų galima patikrinti. Nepagrįsti teiginiai apie veiksmingumą atmetami.
56. Jeigu nurodomas sąnaudų veiksmingumas, įmonės, siekiančios, kad būtų taikoma 81 straipsnio 3 dalis, turi kuo tiksliau apskaičiuoti ar įvertinti veiksmingumo vertę ir išsamiai apibūdinti, kaip apskaičiuota nurodyta suma. Jos taip pat turi nurodyti būdą (-us), kaip šis veiksmingumas buvo ar bus pasiektas. Pateiktus duomenis turi būti įmanoma patikrinti, kad būtų galima pakankamai patikimai įsitikinti, kad veiksmingumas yra arba bus pasiektas.
57. Jeigu nurodytas veiksmingumas pasireiškia naujais ar patobulintais produktais, taip pat kitokio su sąnaudomis nesusijusio veiksmingumo atveju, įmonė, siekianti, kad būtų taikoma 81 straipsnio 3 dalis, privalo išsamiai apibūdinti ir paaiškinti, koks yra veiksmingumo pobūdis ir kaip bei kodėl juo sukuriama objektyvi ekonominė nauda.
58. Susitarimų, kurie dar nėra visiškai įgyvendinti atveju, šalys turi pagrįsti visas prognozes dėl datos, nuo kurios bus galima naudotis veiksmingumu ir jis turės teigiamą poveikį rinkai.

3.2.2. Skirtingos veiksmingumo rūšys

59. 81 straipsnio 3 dalyje išvardytos veiksmingumo rūšys yra bendros kategorijos, kuriomis tikimasi apimti visų rūšių ekonominį veiksmingumą. 81 straipsnio 3 dalyje išvardytos veiksmingumo rūšys didele dalimi sutampa, o tuo pačiu susitarimu galima pasiekti keletą rūšių veiksmingumą. Todėl šių rūšių nebūtina griežtai atskirti. Šiose gairėse atskiriamas sąnaudų veiksmingumas ir kokybinio pobūdžio veiksmingumas, kurio vertė – nauji ar patobulinti produktai, didesnė produktų įvairovė ir pan.
60. Dažniausiai veiksmingumas pasiekiamas integruojant ekonominę veiklą, kai įmonės sujungia savo turtą, siekdamas tikslų, kurių vienos jos negalėtų taip veiksmingai pasiekti, arba kai jos patiki kitai įmonei užduotis, kurias ta įmonė gali atlikti geriau.
61. Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, gamybos ir platinimo procesas gali būti vertinamas kaip vertės grandinė, kurią galima suskirstyti į keletą etapų. Kiekviename šios grandinės etape įmonė turi nuspręsti, ar ji imsis veiklos pati, ar kartu su kita įmone (-ėmis), ar visiškai perduos veiklą kitai įmonei (-ėmis).
62. Kiekvienu atveju, kai sprendimas yra susijęs su bendradarbiavimu rinkoje su kita įmone, dažniausiai turi būti sudaromas susitarimas pagal 81 straipsnio 1 dalį. Šie susitarimai gali būti vertikalūs, kai šalys veikia skirtinguose vertės kūrimo grandinės lygmenyse, ir horizontalūs, kai šalys veikia tame pačiame vertės grandinės lygmenyje. Abiejų rūšių susitarimais veiksmingumas gali būti pasiektas sudarant galimybę atitinkamoms įmonėms vykdyti atitinkamas užduotis mažesnėmis sąnaudomis arba sukuriant didesnę pridėtinę vertę vartotojams. Tačiau tokiuose susitarimuose taip pat gali būti konkurencijos apribojimų arba dėl tokių susitarimų jų gali atsirasti, o tokiais atvejais gali būti taikomas 81 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas ir 81 straipsnio 3 dalyje nustatyta išimtis.
63. Toliau išvardytos veiksmingumo rūšys yra tik pavyzdžiai, o ne išsamus sąrašas.

3.2.2.1. Sąnaudų veiksmingumas

64. Sąnaudų veiksmingumo, pasiekiamo įmonių tarpusavio susitarimais, priežastys gali būti įvairios. Viena iš labai svarbių sąnaudų sutaupymo priežasčių yra naujų gamybos technologijų ir metodų kūrimas. Paprastai didžiausias sąnaudų sutaupymo potencialas pasiekiamas darant technologinius šuolius. Pavyzdžiui, įvedus surinkimo liniją labai sumažėja transporto priemonių gamybos sąnaudos.
65. Kita labai svarbi veiksmingumo priežastis yra turimo turto integracijos nulemta sinergija. Kai susitarimo šalys sujungia savo turimą turtą, joms gali pavykti užtikrinti tokią sąnaudų ir produkcijos struktūrą, kuri kitu atveju nebūtų įmanoma. Sujungus dvi turimas viena kitą papildančias technologijas galima sumažinti gamybos sąnaudas arba pagaminti geresnės kokybės produktą. Pavyzdžiui, gali būti, kad įmonės A turimomis gamybos priemonėmis per valandą galima pagaminti didelį kiekį produkcijos, tačiau vienam produkcijos vienetui reikia santykinai daug žaliavų, o įmonės B gamybos priemonėmis per valandą galima pagaminti mažesnę produkcijos kiekį, tačiau vienam produkcijos vienetui reikia santykinai mažiau žaliavų. Sinergija sukuriama tada, kai, įsteigus bendrąją gamybos įmonę, kurioje sujungiamos įmonių A ir B turimos gamybos priemonės, per valandą pagaminamas didelis (-esnis) produkcijos kiekis sunaudojant mažai (-iau) žaliavų vienam produkcijos vienetui. Sąnaudos gali būti sumažinamos ir dviem įmonėms sujungus savo veiklą, kai viena iš jų pagerina vieną vertės kūrimo grandinės dalį, o kita – kitą. Pavyzdžiui, įmonė A turi automatizuotą gamybos įrangą, kurią naudojant

gamybos sąnaudos vienam produkcijos vienetui yra mažos, o įmonė B sukuria veiksmingą perdirbimo sistemą. Ši sistema leidžia pritaikyti produkciją vartotojo poreikiams, užtikrinant pristatymą laiku ir sumažinant sandėliavimo ir gamybos priemonių nusidėvėjimo sąnaudas. Sujungdamos savo gamybos priemones įmonės A ir B gali sumažinti sąnaudas.

66. Sąnaudų veiksmingumas gali būti pasiektas ir dėl masto ekonomijos, t. y. didinant produkcijos kiekį sumažėja produkcijos vieneto kaina. Pavyzdžiui, dažnai investicijos į gamybos priemones ir kitą turtą turi būti vykdomos nedalomomis dalimis. Jei įmonė negali visiškai išnaudoti tokios dalies, jos vidutinės sąnaudos bus didesnės nei tuo atveju, jei ji galėtų ją išnaudoti. Pavyzdžiui, nepriklausomai nuo to, ar sunkvežimis važiuos beveik tuščias, pusiau pakrautas ar pilnas, jo eksploatavimo sąnaudos bus praktiškai tos pačios. Susitarimais, kuriais įmonės bendrai vykdo logistikos operacijas, gali būti leidžiama padidinti apkrovos koeficientus ir sumažinti eksploatuojamų transporto priemonių skaičių. Jei įmonė didesnė, gali būti geriau padalijamas darbas, o dėl to gali sumažėti produkcijos vieneto kaina. Masto ekonomiją įmonės gali pasiekti visuose vertės kūrimo grandinės etapuose, įskaitant mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, gamybą, platinimą ir rinkodarą. Žinių ekonomija taip pat laikoma susijusios rūšies veiksmingumu. Pritaikant patirtį, įgytą naudojant konkretų gamybos procesą arba atliekant konkrečias užduotis, galima padidinti produktyvumą, nes taip gamybos procesas tampa veiksmingesnis arba užduotis atliekamos greičiau.
67. Įvairovės ekonomija yra dar vienas sąnaudų veiksmingumo šaltinis, atsirandantis tada, kai įmonės sutaupo sąnaudų iš tų pačių žaliavų gamindamos skirtingus produktus. Toks veiksmingumas pasiekiamas tada, kai naudojant tuos pačius komponentus bei tas pačias gamybos priemones ir dirbant tam pačiam personalui galima pagaminti įvairių produktų. Įvairovės ekonomija gali būti pasiekta ir platinimo procese, kai įvairios prekės yra vežamos tomis pačiomis transporto priemonėmis. Pavyzdžiui, šaldytų picų ir šaldytų daržovių gamintojai kartu platindami savo produktus gali užtikrinti įvairovės ekonomiją. Abi produktų grupės turi būti pervežamos izoterminėmis transporto priemonėmis ir gali būti, kad didelė dalis jų vartotojų sutampa. Sujungdami savo veiklą abu gamintojai gali sumažinti produkcijos vienetui tenkančias platinimo sąnaudas.
68. Veiksmingumą sumažintų sąnaudų forma galima pasiekti ir tokiais susitarimais, kuriais suteikiama galimybė geriau planuoti gamybą, sumažinti poreikį turėti brangių inventorių ir geriau panaudoti turimus pajėgumus. Tokio pobūdžio veiksmingumas gali būti pasiekiamas, pavyzdžiui, naudojantis pirkimo „pačiu laiku“ modeliu, t. y. kai komponentų tiekėjas įsipareigoja nuolat tiekti pirkėjui komponentus pagal poreikį ir todėl pirkėjui nereikia saugoti daug komponentų atsargų, kurios gali pasenti. Padėti sutaupyti sąnaudų gali ir susitarimai, suteikiantys šalims galimybę racionalizuoti gamybą savo gamybos vietose.

3.2.2.2. Kokybinis veiksmingumas

69. Įmonių tarpusavio susitarimais galima pasiekti įvairaus kokybinio pobūdžio veiksmingumą, kuris svarbus taikant 81 straipsnio 3 dalį. Daugeliu atvejų pagrindinis susitarimo potencialas didinti veiksmingumą susijęs ne su sąnaudų mažinimu, o kokybės gerinimu ir kitokiu kokybinio pobūdžio veiksmingumu. Priklausomai nuo kiekvieno atskiro atvejo toks veiksmingumas gali būti toks pat svarbus kaip sąnaudų veiksmingumas arba net svarbesnis.
70. Techninė ir technologinė pažanga yra neatsiejama ir dinamiška ekonomikos dalis, teikianti didelę naudą – naujas arba pagerintas prekes ir paslaugas. Bendradarbiaudamos įmonės gali pasiekti tokį veiksmingumą, kuris be konkurenciją ribojančio susitarimo nebūtų įmanomas arba būtų įmanomas tik gerokai vėliau arba gerokai didesnėmis sąnaudomis. Toks veiksmingumas – svarbus ekonominės naudos šaltinis, kuris 81 straipsnio 3 dalyje apibrėžtas kaip pirmoji sąlyga. Prie susitarimų, kuriais galima pasiekti tokio pobūdžio veiksmingumą, visų pirma priskiriami mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros susitarimai. Pavyzdžiui, įmonės A ir B įsteigia bendrąją įmonę, siekdamas sukurti, ir, jei pavyks, bendrai gaminti padangas su kameromis. Pradūrus vieną padangos kamerą, nepažeidžiamos kitos, todėl nėra pavojaus, kad oras išeis iš visos padangos. Todėl tokios padangos yra saugesnės už įprastines. Kadangi tokią padangą nebūtina pakeisti iš karto, nereikia nuolat vežiotis atsarginės padangos. Abiejų rūšių veiksmingumas yra objektyviai ekonomiškai naudingas pagal 81 straipsnio 3 dalies pirmąją sąlygą.
71. Sujungus viena kitą papildančias gamybos priemones galima ne tik sutaupyti sąnaudų, bet ir sukurti sinergiją, kuria pasiekiamas kokybinio pobūdžio veiksmingumas. Sujungus gamybos priemones galima, pavyzdžiui, pagaminti geresnės kokybės arba naujų savybių turinčius produktus. To galima pasiekti, pavyzdžiui, licenciniais susitarimais arba susitarimais dėl bendros naujų arba patobulintų prekių gamybos ar naujų arba patobulintų paslaugų teikimo. Visų pirma licenciniais susitarimais galima užtikrinti greitesnę naujų technologijų sklaidą Bendrijoje ir suteikti licencijos gavėjui (-ams) galimybę gaminti naujus produktus arba įdiegti naujus gamybos metodus, kurie leistų pagerinti kokybę. Bendros gamybos susitarimais suteikiama galimybė visų pirma greičiau arba mažesnėmis sąnaudomis pateikti rinkai naujų arba patobulintų produktų ar paslaugų⁽⁷⁰⁾. Pavyzdžiui, buvo nustatyta, kad bendradarbiavimo susitarimais telekomunikacijų sektoriuje buvo pasiektas veiksmingumas, leidžiantis greičiau teikti naujas pasaulinio masto paslaugas⁽⁷¹⁾. Veiksmingumas, kaip apibrėžta 81 straipsnio 3 dalies pirmojoje sąlygoje, buvo pasiektas ir bankų sektoriuje sudarytais bendradarbiavimo susitarimais, kuriais buvo sukurtos geresnės tarpvalstybinių mokėjimų vykdymo priemonės⁽⁷²⁾.

72. Platinimo susitarimais taip pat galima pasiekti kokybinį veiksmingumą. Pavyzdžiui, specializuoti platinimo specialistai gali būti pasirengę teikti paslaugas, kurios yra geriau pritaikytos vartotojų reikmėms, pagreitinti tiekimą arba užtikrinti geresnę kokybę platinimo grandinėje⁽⁷³⁾.

3.3. Trečioji 81 straipsnio 3 dalies sąlyga – apribojimų būtinumas

73. Pagal trečiąją 81 straipsnio 3 dalies sąlygą konkurenciją ribojančiu susitarimu negali būti nustatyta jokių apribojimų, kurie nėra būtini atitinkamam susitarimu siekiamam veiksmingumui pasiekti. Ar įvykdoma ši sąlyga, tikrinama dviem etapais. Visų pirma, konkurenciją ribojantis susitarimas turi būti pagrįstai būtinas veiksmingumui pasiekti. Antra, atskiri susitarimo nulemti konkurencijos apribojimai taip pat turi būti būtini veiksmingumui pasiekti.
74. Tikrinant, ar tenkinama 81 straipsnio 3 dalies trečioji sąlyga, lemiamos įtakos turi tai, ar dėl konkurenciją ribojančio susitarimo ir atskirų apribojimų atitinkamą veiklą galima vykdyti veiksmingiau nei tuo atveju, jei to susitarimo ar to apribojimo nebūtų. Svarbu ne tai, ar nesant apribojimo susitarimas nebūtų buvęs sudarytas, o tai, ar susitarimu arba apribojimu pasiekiamas didesnis veiksmingumas nei tuo atveju, jei to susitarimo ar to apribojimo nebūtų⁽⁷⁴⁾.
75. Pagal 81 straipsnio 3 dalies trečiąją sąlygą visų pirma reikia patikrinti, ar veiksmingumui pasiekti yra būtinas konkretus susitarimas, t. y. ar nėra kitos, ekonomiškai praktiškos ir mažiau konkurenciją ribojančios priemonės tam veiksmingumui pasiekti. Atliekant šį vertinimą būtina atsižvelgti į susitarimo šalių rinkos sąlygas ir verslo aplinką. Įmonės, siekiančios, kad būtų taikoma 81 straipsnio 3 dalis, neprivalo svarstyti hipotetinių ar teorinių alternatyvų. Komisija nesistengs numatyti, kokius verslo sprendimus turėtų priimti šalys. Ji įsikiš tik tuo atveju, jei bus visiškai aišku, kad yra realistiškų ir pasiekiamų alternatyvų. Šalys privalo tik paaiškinti ir įrodyti, kodėl tokios realistiškos ir daug mažiau konkurenciją ribojančios alternatyvos susitarimui būtų daug mažiau veiksmingos.
76. Labai svarbu patikrinti, ar tinkamai atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes šalys būtų galėjusios pasiekti veiksmingumą mažiau konkurenciją ribojančiu susitarimu ir, jei taip, kada jos būtų galėjusios tai padaryti. Gali reikėti patikrinti, ar šalys būtų galėjusios pasiekti veiksmingumą savo jėgomis. Pavyzdžiui, kai nurodytas veiksmingumas yra sąnaudų sumažinimas dėl masto ar įvairovės ekonomijos, atitinkamos įmonės privalo paaiškinti ir pagrįsti, kodėl tokio paties veiksmingumo nebūtų galima pasiekti skatinant vidaus augimą arba kainų konkurenciją. Atliekant šį vertinimą svarbu, *inter alia*, atsižvelgti į minimalų veiksmingos veiklos mastą atitinkamoje rinkoje. Minimalus veiksmingos veiklos mastas – tai produkcijos lygis, kuris būtinas, kad būtų kuo labiau sumažinti vidutiniai kaštai išnaudojama masto ekonomija⁽⁷⁵⁾. Kuo didesnis minimalus veiksmingos veiklos mastas, palyginti su esamu susitarimo šalių dydžiu, tuo didesnė tikimybė, jog bus laikoma, kad veiksmingumui pasiekti konkretus susitarimas yra būtinas. Susitarimų, kuriais sukuriamas didelė sinergija sujungiant vienas kitą papildantį turtą ir pajėgumus, atveju remiantis paties veiksmingumo pobūdžiu preziumuojama, kad susitarimas yra būtinas veiksmingumui pasiekti.
77. Šiuos principus galima iliustruoti hipotetiniais pavyzdžiais:
- Įmonės A ir B bendrojoje įmonėje sujungia savo turimas gamybos technologijas, siekdamas padidinti produkcijos kiekį ir sumažinti žaliavų kiekį. Bendrajai įmonei suteikiama išimtinė licencija abiem gamybos technologijoms. Šalys perduoda turimas gamybos priemones bendrajai įmonei. Jos taip pat perduoda pagrindinį personalą, siekdamas užtikrinti turimos žinių ekonomijos panaudojimą ir tolesnį plėtojimą. Apskaičiuota, kad panaudojant tokia ekonomija gamybos sąnaudos bus sumažintos dar 5 %. Bendrosios įmonės pagamintą produkciją įmonės A ir B parduoda savarankiškai. Šiuo atveju pagal būtinumo sąlygą reikia įvertinti, ar esamą naudą būtų iš esmės įmanoma gauti licenciniu susitarimu, kuris turėtų mažesnę ribojamąją poveikį, nes įmonės A ir B toliau gamintų savarankiškai. Tačiau aprašytomis aplinkybėmis tai mažai tikėtina, nes licencinė sutartis neleistų šalims taip lengvai nuolat naudotis turima patirtimi ir žiniomis eksploatuojant abi technologijas ir taip sukurti didelio masto žinių ekonomiją.
78. Nustačius, kad tiriamas susitarimas yra būtinas veiksmingumui pasiekti, reikia įvertinti kiekvieno konkurencijos apribojimo, kurį nulemia susitarimas, būtinumą. Šiomis aplinkybėmis reikia įvertinti, ar atskiri apribojimai yra pagrįstai būtini veiksmingumui pasiekti. Susitarimo šalys turi pagrįsti savo teiginius dėl apribojimo pobūdžio ir jo intensyvumo.
79. Apribojimas yra būtinas, jei jo nesant susitarimu siekiamas veiksmingumas nebūtų pasiektas arba būtų pasiektas daug mažesnis veiksmingumas, arba būtų daug mažiau tikėtina, kad veiksmingumas bus pasiektas. Vertinant alternatyvius sprendimus, reikia atsižvelgti į faktinį ir potencialų konkurencijos pagerėjimą panaikinus atitinkamą apribojimą arba pritaikius mažesnio ribojamojo poveikio alternatyvą. Kuo didesnis apribojimas, tuo griežtesnis yra tikrinimas pagal trečiąją sąlygą⁽⁷⁶⁾. Mažai tikėtina, kad apribojimai, priskirti savaime draudžiamiems apribojimams bendrųjų išimčių reglamentuose arba įvardyti kaip sunkūs apribojimai Komisijos gairėse ir pranešimuose, bus laikomi būtiniais.

80. Būtinumo vertinimas atliekamas atsižvelgiant į faktines susitarimo taikymo aplinkybes ir visų pirma į rinkos struktūrą, su susitarimu susijusią ekonominę riziką ir šalių paskatas. Kuo mažiau aišku dėl produkto sėkmės, tuo didesnio apribojimo gali prireikti, kad būtų užtikrintas veiksmingumas. Apribojimai taip pat gali būti būtini siekiant suderinti šalių paskatas ir užtikrinti, kad jos sutelktų savo pastangas įgyvendinti susitarimą. Pavyzdžiui, apribojimas gali būti reikalingas siekiant išvengti veiklos sustabdymo, vienai iš šalių įvykdžius didelę negrįžtamąją investiciją. Jei, pavyzdžiui, tiekėjas padarė didelę su konkrečiu pirkėju susijusią investiciją, kurios tikslas tiekti klientui reikalingas žaliavas, tiekėjas yra pririštas prie kliento. Norint išvengti, kad vėliau klientas nepasinaudotų šia priklausomybe siekdamas palankesnių sąlygų, gali reikėti nustatyti įsipareigojimą, kad komponentas negali būti įsigytas iš trečiųjų šalių arba kad iš tiekėjo turi būti įsigytas tam tikras mažiausias kiekis (⁷⁷).
81. Kai kuriais atvejais apribojimas gali būti būtinas tik tam tikru laikotarpiu. Šiuo atveju 81 straipsnio 3 dalies išimties taisyklė taikoma tik šiuo laikotarpiu. Atliekant šį vertinimą būtina tinkamai atsižvelgti į laikotarpį, kurio šalims reikia veiksmingumui, kuriuo grindžiamas išimties taikymas, pasiekti (⁷⁸). Jei norimos naudos neįmanoma užtikrinti be didelių investicijų, reikia visų pirma atsižvelgti į laikotarpį, reikalingą atitinkamai tokios investicijos grąžai užtikrinti (taip pat žr. 44 punktą).
82. Šiuos principus galima iliustruoti toliau pateiktais hipotetiniais pavyzdžiais.

Įmonė P gamina ir platina šaldytas picas ir jai priklauso 15 % rinkos valstybėje narėje X. Picos tiekiamos tiesiogiai mažmenininkams. Kadangi daugumos mažmenininkų sandėliavimo galimybės yra ribotos, būtina tiekti dažnai, todėl tiekėjo pajėgumai prastai išnaudojami ir būtina eksploatuoti nedideles transporto priemones. T yra didmenininkas, tiekiantis šaldytas picas ir kitus šaldytus produktus daugumai tų pačių klientų, kaip ir P. T tiekiami picų produktai sudaro 30 % rinkos. Įmonė T turi didesnių transporto priemonių ir perteklinių pajėgumų. Įmonė P su įmone T sudaro išimtinį platinimo X valstybėje narėje susitarimą ir įsipareigoja užtikrinti, kad platintojai kitose valstybėse narėse nevykdytų nei aktyvaus, nei pasyvaus pardavimo T teritorijoje. Įmonė T įsipareigoja reklamuoti produktus, iširti vartotojų norus bei jų pasitenkinimą ir užtikrinti visų produktų mažmenininkams pristatymą per 24 valandas. Šiuo susitarimu visos platinimo sąnaudos sumažinamos 30 %, nes geriau išnaudojami pajėgumai ir panaikinami dvigubi maršrutai. Susitarimu taip pat suteikiama galimybė teikti papildomas paslaugas vartotojams. Pasyvaus pardavimo apribojimai pagal Vertikaliųjų apribojimų bendrosios išimties reglamentą (⁷⁹) yra sunkūs apribojimai ir gali būti laikomi būtinais tik išskirtinėmis aplinkybėmis. Iš įmonės T padėties rinkoje ir jai nustatytų įpareigojimų pobūdžio matyti, kad tai nėra išimtinis atvejis. Kita vertus, tikėtina, kad aktyvaus pardavimo draudimas yra būtinas. Tikėtina, kad įmonė T turės mažiau paskatų parduoti ir reklamuoti įmonės P prekės ženklo prekes, jei platintojai kitose valstybėse narėse galės aktyviai prekiauti valstybėje narėje X ir taip pasipelnyti iš įmonės T įdėtų pastangų. Taip yra visų pirma todėl, kad įmonė T platina ir konkuruojančių prekių ženklų prekes ir todėl turi galimybę daugiau reklamuoti tų prekių ženklų prekes, iš kurių reklamos kiti platintojai gali pasipelnyti mažiau.

Įmonė S gamina gazuotus gaivinančius gėrimus ir turi 40 % rinkos. Artimiausiam jos konkurentui priklauso 20 % rinkos. Įmonė S sudaro tiekimo susitarimą su klientais, kuriems tenka 25 % jos produktų paklausos, o šie įsipareigoja 5 metus pirkti tik iš įmonės S. Įmonė S sudaro susitarimus su kitais klientais, kuriems tenka 15 % jos produktų paklausos, kiekvieną ketvirtį garantuodama jiems tikslines nuolaidas, jei klientų įsigytas kiekis viršys atskirai nustatytus tikslinius rodiklius. Įmonės S teigimu, dėl susitarimo ji gali tiksliau numatyti paklausą ir todėl geriau planuoti gamybą, sumažindama žaliavų sandėliavimą bei sandėliavimo sąnaudas ir išvengdama tiekiamos produkcijos trūkumo. Atsižvelgiant į įmonės S padėtį rinkoje ir bendrą apribojimų mastą, labai mažai tikėtina, kad šie apribojimai būtų laikomi būtinais. Išimtinio pirkimo įpareigojimas ir tikslinių nuolaidų sistema viršija tai, kas būtina gamybai planuoti. Paklausą galima numatyti ir kitomis mažesnio ribojamojo poveikio priemonėmis. Pavyzdžiui, įmonė S galėtų sukurti paskatas klientams užsisakinėti didesnius kiekius, suteikdama jiems didmenines nuolaidas, arba suteikti nuolaidas klientams, kurie iš anksto pateikia užsakymus numatyti datai.

3.4. Antroji 81 straipsnio 3 dalies sąlyga – pakankama naudos dalis vartotojams

3.4.1. Bendrosios pastabos

83. Pagal antrąją 81 straipsnio 3 dalies sąlygą vartotojai turi gauti pakankamą veiksmingumo, atsiradusio dėl konkurenciją ribojančio susitarimo, naudą dalį.
84. Vartotojo sąvoka apima visus tiesioginius ar netiesioginius į produktų, kuriems taikomas susitarimas, vartotojus, įskaitant gamintojus, naudojančius šiuos produktus kaip žaliavą, didmenininkus, mažmenininkus ir galutinius vartotojus, t. y. fizinius asmenis, įsigyančius produktus su jų vykdoma prekyba ar profesija nesusijusiais tikslais.

Kitaip tariant, vartotojai pagal 81 straipsnio 3 dalį yra susitarimo šalių klientai arba tolesni pirkėjai. Šie klientai gali būti įmonės, pavyzdžiui, išgyjančios pramonės mašinas arba žaliavas, skirtas toliau perdirbti, arba galutiniai vartotojai, pavyzdžiui, spontaniškai nuperkantys ledų arba dviratį.

85. Sąvoka „pakankama naudos dalis“ reiškia, kad vartotojams perduota nauda turi bent jau kompensuoti faktinį arba tikėtiną neigiamą poveikį, kurį sukelia pagal 81 straipsnio 1 dalį nustatytas konkurencijos apribojimas. Pagal bendrą 81 straipsnio tikslą užkirsti kelią antikonkurenciniams susitarimams, vartotojo, kuriam susitarimas daro tiesioginį poveikį arba gali jį daryti, požiūriu susitarimo grynasis poveikis turi būti bent jau neutralus⁽⁸⁰⁾. Jei sudarius šį susitarimą vartotojų padėtis pablogėja, 81 straipsnio 3 dalies antroji sąlyga netenkinama. Teigiamą susitarimo poveikį reikia palyginti su neigiamu poveikiu vartotojams ir teigiamas poveikis turi kompensuoti neigiamą poveikį⁽⁸¹⁾. Tokiu atveju susitarimas nedaro žalos vartotojams. Be to, taip naudą patiria visa visuomenė, nes dėl veiksmingumo naudojama mažiau išteklių produkcijai pagaminti arba pagaminami vertingesni produktai, taigi, efektyviau panaudojami ištekliai.
86. Nereikalaujama, kad vartotojai gautų kiekvieno pirmojoje sąlygoje nurodyto veiksmingumo padidėjimo naudos dalį. Pakanka perduoti tokią naudos dalį, kuri kompensuotų neigiamą konkurenciją ribojančio susitarimo poveikį. Tokiu atveju vartotojai gauna pakankamą visos naudos dalį⁽⁸²⁾. Jei dėl konkurenciją ribojančio susitarimo gali padidėti kainos, vartotojams tai turi būti visiškai kompensuota geresne kokybe ar kitokia nauda. Kitaip 81 straipsnio 3 dalies antroji sąlyga netenkinama.
87. Lemiamas veiksnys yra bendras poveikis produktų vartotojams atitinkamoje rinkoje, o ne poveikis atskiriems šios vartotojų grupės nariams⁽⁸³⁾. Kai kuriais atvejais veiksmingumui pasiekti reikalingas atitinkamas laikotarpis. Gali būti, kad kol tai įvyks, susitarimo poveikis bus tik neigiamas. Vien tai, kad nauda vartotojams perduodama kiek vėliau, nereiškia, kad 81 straipsnio 3 dalis negali būti taikoma. Tačiau kuo vėliau tai įvyksta, tuo didesnis turi būti veiksmingumas, kad vartotojams būtų kompensuota ir ta žala, kuri jiems padaroma prieš perduodant naudą.
88. Atliekant šį vertinimą, reikia atsižvelgti į tai, kad būsimos naudos vartotojams vertė skiriasi nuo dabartinės naudos vertės. Sutaupyti 100 eurų vertė šiandien yra didesnė nei po metų. Todėl būsimą naudą vartotojams nevisiškai kompensuos tokio paties nominalaus dydžio dabartinę žalą vartotojams. Siekiant palyginti vartotojų dabartinių nuostolių vertę su būsimos vartotojų naudos verte, būsimos naudos vertė turi būti diskontuota. Nustatant taikytiną diskonto normą, kaip į žemesnės būsimos naudos vertės rodiklius, reikia atsižvelgti į esamos infliacijos lygį ir prarastas palūkanas.
89. Kitais atvejais susitarimu šalims gali būti suteikta galimybė greičiau pasiekti veiksmingumą, nei būtų įmanoma kitu atveju. Tokiomis aplinkybėmis būtina atsižvelgti į galimą neigiamą poveikį vartotojams atitinkamoje rinkoje pasibaigus šiam pasirengimo laikotarpiui. Jei dėl konkurenciją ribojančio susitarimo šalys įgyja tvirtą padėtį rinkoje, jos gali nustatyti daug didesnę kainą, nei būtų įmanoma kitu atveju. Kad būtų tenkinama 81 straipsnio 3 dalies antroji sąlyga, nauda vartotojams, perduota suteikiant galimybę anksčiau išigyti produktus, turi būti tokia pat didelė. Taip gali atsitikti, kai, pavyzdžiui, susitarimu sudaromos sąlygos dviem padangų gamintojams trejais metais anksčiau pateikti rinkai naujas, daug saugesnes padangas, tačiau kartu dėl padidėjusios savo rinkos galios jie gali 5 % padidinti kainas. Tokiu atveju tikėtina, kad galimybė anksčiau išigyti iš esmės patobulintą produktą atsveria kainos padidėjimą.
90. 81 straipsnio 3 dalies antrajai sąlygai patikrinti naudojama slankioji skalė. Kuo didesnis pagal 81 straipsnio 1 dalį nustatytas konkurencijos apribojimas, tuo didesnis turi būti veiksmingumas ir tuo didesnė jo naudos dalis turi būti perduota vartotojams. Slankiosios skalės metodas reiškia, kad jei susitarimo ribojamasis poveikis yra gana ribotas, o veiksmingumas – didelis, tikėtina, kad vartotojams bus perduota pakankama naudos, gautos dėl sutaupytų sąnaudų, dalis. Tokiais atvejais paprastai nebūtina atlikti išsamios 81 straipsnio 3 dalies antrosios sąlygos analizės, jei tenkinamos kitos trys šios nuostatos taikymo sąlygos.
91. Tačiau, jei susitarimo ribojamasis poveikis yra didelis, o sutaupytos sąnaudos palyginti mažos, mažai tikėtina, kad 81 straipsnio 3 dalies antroji sąlyga bus tenkinama. Konkurencijos apribojimo poveikis priklauso nuo apribojimo intensyvumo ir konkurencijos lygio, likusio sudarius susitarimą.
92. Jei susitarimas turi tiek didelį antikonkurencinį, tiek didelį prokonkurencinį poveikį, reikia atlikti išsamų tyrimą. Tokiais atvejais atliekant pusiausvyros tyrimą reikia atsižvelgti į tai, kad konkurencija yra nuolatinė veiksmingumo ir inovacijų varomoji jėga. Įmonės, kurioms nedaromas veiksmingas konkurencinis spaudimas, pavyzdžiui, dominuojančios įmonės, turi mažiau paskatų išlaikyti ar didinti veiksmingumą. Kuo didesnis susitarimo poveikis konkurencijai, tuo labiau tikėtina, kad ilguoju laikotarpiu vartotojai patirs žalą.
93. Tolesniuose dviejuose skirsniuose išsamiau apibūdinami analitiniai principai, taikomi vertinant veiksmingumo padidėjimo naudos perdavimą vartotojams. Pirmame skirsnyje aptariamas sąnaudų veiksmingumas, o antrame – kitos veiksmingumo rūšys, pavyzdžiui, nauji arba patobulinti produktai (kokybinis veiksmingumas). Šiuose skirsniuose aptariami principai yra labai svarbūs tais atvejais, kai nėra iš karto akivaizdu, kad žala konkurencijai viršija naudą vartotojams arba atvirkščiai⁽⁸⁴⁾.

94. Taikydama toliau išvardytus principus Komisija atsižvelgs į tai, kad daugeliu atvejų sudėtinga tiksliai apskaičiuoti vartotojams perduotos naudos dydį ir kitų rūšių naudos perdavimą vartotojams. Įmonės privalo tik pagrįsti savo teiginius, t. y. pateikti įmanomus skaičiavimus ir kitus duomenis, atsižvelgdamos į kiekvieno atskiro atvejo aplinkybes.

3.4.2. *Sąnaudų veiksmingumo naudos perdavimas ir palyginimas*

95. Kai rinkose, kaip įprasta, nėra tobulos konkurencijos, įmonės gali daryti didesnę arba mažesnę poveikį rinkos kainai, keisdamos savo produkcijos kiekį⁽⁸⁵⁾. Jos taip pat gali vartotojų atžvilgiu vykdyti kainų diskriminaciją.

96. Kai kuriais atvejais dėl sąnaudų veiksmingumo gali padidėti produkcijos kiekis ir sumažėti kainos susijusiems vartotojams. Jei pasiekusi sąnaudų veiksmingumą atitinkama įmonė išplėsdama produkciją gali pasididinti pelną, nauda vartotojams gali būti perduota. Vertinant sąnaudų veiksmingumo naudos, kuri gali būti perduota vartotojams, mastą ir 81 straipsnio 3 dalyje numatyto pusiausvyros tyrimo rezultatus, visų pirma atsižvelgiama į šiuos veiksniai:

- a) rinkos požymius ir struktūrą;
- b) veiksmingumo padidėjimo pobūdį ir mastą;
- c) paklausos elastingumą ir
- d) konkurencijos apribojimo mastą.

Paprastai reikia atsižvelgti į visus veiksniai. Kadangi 81 straipsnio 3 dalis taikoma tik tada, kai konkurencija rinkoje reikšmingai ribojama (žr. 24 punktą), negalima preziumuoti, jog likęs konkurencijos lygis užtikrina, kad vartotojai gautų pakankamą naudos dalį. Tačiau likusi konkurencija rinkoje ir konkurencijos pobūdis turi įtakos naudos perdavimo tikimybei.

97. Kuo didesnis likęs konkurencijos lygis, tuo labiau tikėtina, kad atskiros įmonės bandys padidinti savo pardavimą perduodamos sąnaudų veiksmingumo naudą. Jei įmonės konkuruoja daugiausia kainomis ir jų pajėgumai nėra labai apriboti, nauda gali būti perduota gana greitai. Jei konkuruojama daugiausia pajėgumais ir pajėgumų prietaikymui prireikia laiko, nauda bus perduodama lėčiau. Nauda gali būti perduodama lėčiau ir tada, kai rinkos struktūra yra palanki slaptiems susitarimams sudaryti⁽⁸⁶⁾. Jei tikėtina, kad konkurentai reaguos į vienos arba kelių susitarimo šalių produkcijos padidinimą, paskata didinti gamybą gali sumažėti, išskyrus atvejus, kai dėl veiksmingumo įgytas konkurencinis pranašumas suteikia atitinkamoms įmonėms paskatą nukrypti nuo oligopolio narių taikomos bendros rinkos politikos. Kitaip tariant, dėl susitarimu pasiekto veiksmingumo atitinkamos įmonės gali tapti nepriklausomais rinkos dalyviais⁽⁸⁷⁾.

98. Veiksmingumo padidėjimo pobūdis taip pat labai svarbus. Remiantis ekonomikos teorija, perduodamos produkcijos vienetui įmonės didina savo pelną tol, kol ribinės pajamos tampa lygios ribinėms sąnaudoms. Ribinės pajamos yra bendrų pajamų pokytis, atsirandantis pardavus papildomų produkcijos vienetų, o ribinės sąnaudos yra bendrų sąnaudų pokytis, atsirandantis pagaminus papildomų produkcijos vienetų. Pagal šį principą pelną didinančios įmonės sprendimai dėl produkcijos ir kainų paprastai priklauso ne nuo pastoviųjų sąnaudų (t. y. sąnaudų, kurios kintant gamybos lygiui nekinta), o nuo kintamųjų sąnaudų (t. y. sąnaudų, kurios kintant gamybos lygiui kinta). Padengus pastoviąsias sąnaudas ir nustačius pajėgumus, sprendimus dėl kainų ir produkcijos lemia kintamosios sąnaudos ir paklausos sąlygos. Pavyzdžiui, dvi įmonės gamina du produktus dviejose gamybinėse linijose, naudodamos tik pusę savo pajėgumų. Specializacijos susitarimu šios dvi įmonės gali specializuotis gamindamos vieną iš dviejų produktų ir atsisakyti kito produkto antrosios gamybos linijos. Dėl specializacijos įmonės taip pat gali sumažinti savo kintamąsias gamybos ir sandėliavimo sąnaudas. Tik pastarosios sutaupytos sąnaudos turės tiesioginį poveikį įmonių priimamiems sprendimams dėl kainų ir produkcijos, nes jos darys poveikį ribinėms gamybos sąnaudoms. Kiekvienai iš įmonių atsisakius vienos iš turimų gamybos linijų, kintamosios sąnaudos nesumažės ir nebus daromas poveikis jų gamybos sąnaudoms. Taigi, įmonės turi tiesioginę paskatą užtikrindamos didesnę produkcijos kiekį ir mažesnes kainas perduoti vartotojams pasiekto veiksmingumo naudą, dėl kurios sumažėja ribinės sąnaudos, o tokios tiesioginės paskatos perduoti pasiekto veiksmingumo naudą, dėl kurios sumažėja pastoviosios sąnaudos, nėra. Todėl tuo atveju, kai sumažinamos kintamosios sąnaudos, yra labiau tikėtina, kad vartotojai gaus pakankamą sąnaudų veiksmingumo naudos dalį, nei tuo atveju, kai sumažinamos pastoviosios sąnaudos.

99. Tai, kad įmonės turi paskatą perduoti tam tikros rūšies sąnaudų veiksmingumo naudą, dar nereiškia, kad bus perduota visa nauda. Faktinis perduotos naudos dydis priklauso nuo to, kaip vartotojai reaguoja į kainų pokyčius, t. y. nuo paklausos elastingumo. Kuo labiau didėja paklausa sumažinus kainą, tuo didesnė perduota nauda.

Taip yra dėl to, kad, kuo didesnė yra papildomo pardavimo apimtis dėl sumažėjusios kainos padidinus produkcijos kiekį, tuo didesnė tikimybė, kad ši pardavimo apimtis atsvers prarastas pajamas dėl mažesnės kainos, kurią nulemia didesnis produkcijos kiekis. Nesant kainų diskriminacijos sumažinant kainą bus daromas poveikis visiems įmonės parduodamiems produkcijos vienetams, todėl šiuo atveju ribinės pajamos yra mažesnės nei ribinio produkto kaina. Jei atitinkamos įmonės gali nustatyti skirtingas kainas skirtingiems vartotojams, t. y. vykdyti kainų diskriminaciją, perduota nauda pasinaudos tik į kainas reaguojantys vartotojai ⁽⁸⁸⁾.

100. Atsižvelgti reikia ir į tai, kad dėl veiksmingumo padidėjimo dažnai nepasikeičia bendra atitinkamos įmonės sąnaudų struktūra. Tokiu atveju poveikis vartotojams nustatomai kainai yra mažesnis. Pavyzdžiui, jei susitarimu šalys gali sumažinti gamybos sąnaudas 6 %, tačiau gamybos sąnaudos sudaro tik trečdalį sąnaudų, kuriomis remiantis nustatoma kaina, poveikis produkto kainai yra 2 %, darant prielaidą, kad perduodama visa suma.
101. Galiausiai labai svarbu pažymėti, kad būtina palyginti dvi priešingas jėgas, atsirandančias dėl konkurencijos apribojimo ir dėl sąnaudų veiksmingumo. Bet kokia dėl konkurenciją ribojančio susitarimo įgyta rinkos galia suteikia atitinkamoms įmonėms galimybę ir paskatą didinti kainas. Tačiau sąnaudų veiksmingumas, į kurį atsižvelgiama, gali būti paskata atitinkamoms įmonėms sumažinti kainas (žr. 98 punktą). Šių priešingų jėgų poveikį reikia tarpusavyje palyginti. Primenama, kad naudos perdavimo vartotojams sąlyga numato slankiosios skalės taikymą. Jei dėl susitarimo labai sumažėja šalims daromas konkurencinis spaudimas, paprastai reikia pasiekti nepaprastai didelį sąnaudų veiksmingumą, kad būtų perduota pakankama naudos dalis.
- 3.4.3. *Kitų rūšių veiksmingumo naudos perdavimas ir palyginimas*
102. Vartotojams gali būti perduodama ir kokybinio veiksmingumo nauda, kaip antai naujais ir patobulintais produktais, kuriais vartotojams sukuriama pakankama vertė, kompensuojanti antikonkurencinį susitarimo poveikį, įskaitant kainos padidinimą.
103. Vertinant tokią naudą būtina įvertinti veiksmingumo vertę. Nustatyti tikslią tokio pobūdžio dinamiško veiksmingumo vertę yra labai sudėtinga. Tačiau pagrindinis vertinimo tikslas išlieka tas pats, t. y. nustatyti bendrą susitarimo poveikį vartotojams atitinkamoje rinkoje. Įmonės, kurios siekia, kad joms būtų taikoma 81 straipsnio 3 dalis, privalo pagrįsti, kad vartotojai gauna kompensuojamąją naudą (žr. 57 ir 86 punktus).
104. Nauji ir pagerinti produktai yra svarbus vartotojų gerovės šaltinis. Kol vertė, padidėjusi dėl šių patobulinimų, viršija konkurenciją ribojančių susitarimų nulemtą kainų palaikymą arba padidėjimą, vartotojų padėtis yra geresnė, nei nesudarius susitarimo, ir 81 straipsnio 3 dalies naudos vartotojams perdavimo reikalavimas paprastai laikomas įvykdytu. Jei tikėtina, kad dėl susitarimo atitinkamoje rinkoje padidės kainos vartotojams, reikia tiksliai nustatyti, ar toje rinkoje dėl nurodyto veiksmingumo vartotojams atsiranda reali vertė, kompensuojanti neigiamą konkurencijos apribojimo poveikį.

3.5. Ketvirtoji 81 straipsnio 3 dalies sąlyga – konkurencijos nepanaikinimas

105. Pagal 81 straipsnio 3 dalies ketvirtąją sąlygą susitarimas negali suteikti atitinkamoms įmonėms galimybės panaikinti didelės atitinkamų produktų dalies konkurenciją. Galiausiai, pirmenybė teikiama konkurencijos ir konkurencijos proceso apsaugai, o ne galimai prokonkurencinį poveikį turinčiam veiksmingumo padidėjimui, kuris gali atsirasti dėl konkurenciją ribojančio susitarimo. 81 straipsnio 3 dalies paskutiniojoje sąlygoje pripažįstama, kad įmonių tarpusavio konkurencija yra svarbi varomoji ekonominio veiksmingumo jėga, įskaitant dinamišką veiksmingumą inovacijų pavidalu. Kitaip tariant, svarbiausias 81 straipsnio tikslas yra apsaugoti konkurencijos procesą. Panaikinus konkurenciją jos procesas sustoja ir trumpalaikį veiksmingumo padidėjimą atsveria ilgalaikiai nuostoliai, patirti, *inter alia*, dėl sąnaudų, kurias rinkos senbuvis patiria siekdamas išlaikyti savo padėtį (nepagrįstos ekonominės naudos siekiamas), netinkamas išteklių paskirstymas, sumažėjusios inovacijos ir didesnės kainos.
106. 81 straipsnio 3 dalyje vartojama didelės atitinkamų produktų dalies konkurencijos panaikinimo sąvoka yra savarankiška Bendrijos teisės sąvoka, būdinga 81 straipsnio 3 daliai ⁽⁸⁹⁾. Tačiau taikant šią sąvoką reikia atsižvelgti 81 ir 82 straipsnių santykį. Remiantis nusistovėjusia teismų praktika taikant 81 straipsnio 3 dalį negali būti trukdoma taikyti Sutarties 82 straipsnio ⁽⁹⁰⁾. Be to, kadangi tiek 81, tiek 82 straipsniais siekiama išlaikyti veiksmingą konkurenciją rinkoje, siekiant nuoseklumo 81 straipsnio 3 dalis turėtų būti aiškinama kaip draudžianti šios nuostatos taikymą konkurenciją ribojantiems susitarimams, kurie laikomi piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi ⁽⁹¹⁾ ⁽⁹²⁾. Tačiau ne visais dominuojančių įmonių sudarytais konkurenciją ribojančiais susitarimais piktnaudžiuojama dominuojančia padėtimi. Pavyzdžiui, kai dominuojančiai įmonei priklauso dalis nesavarankiškos bendrosios įmonės ⁽⁹³⁾, kuri riboja konkurenciją, tačiau turto integracija joje taip pat yra didelė.

107. Ar konkurencija pagal 81 straipsnio 3 dalies paskutiniją sąlygą yra panaikinama, priklauso nuo konkurencijos, buvusios prieš sudarant susitarimą, ir konkurenciją ribojančio susitarimo poveikio konkurencijai, t. y. nuo susitarimu sumažintos konkurencijos. Kuo konkurencija nagrinėjamoje rinkoje yra mažesnė, tuo mažiau reikia, kad ji būtų panaikinta pagal 81 straipsnio 3 dalį. Be to, kuo labiau konkurencija sumažėja dėl susitarimo, tuo didesnė rizikos, kad didelės atitinkamų produktų dalies konkurencija bus panaikinta, tikimybė.
108. Taikant 81 straipsnio 3 dalies paskutiniją sąlygą būtina atlikti realistinį įvairių konkurencijos šaltinių rinkoje, šių šaltinių daromo konkurencinio spaudimo susitarimo šalims ir susitarimo poveikio šiam konkurenciniam spaudimui tyrimą. Būtina atsižvelgti tiek į faktinę, tiek ir į potencialią konkurenciją.
109. Įmonių turimos rinkos dalys yra svarbios, tačiau likusių faktinės konkurencijos šaltinių mastas negali būti įvertintas remiantis tik rinkos dalimis. Tam paprastai atliekami išsamesni kokybiniai ir kiekybiniai tyrimai. Juos atliekant būtina ištirti faktinių konkurentų pajėgumą ir paskatas konkuruoti. Jei, pavyzdžiui, konkurentų gamybiniai pajėgumai yra riboti arba jų gamybos sąnaudos yra santykinai didesnės, jų atsakas į konkurenciją bus neišvengiamai silpnesnis.
110. Vertinant susitarimo poveikį konkurencijai taip pat svarbu ištirti jo įtaką skirtingiems konkurencijos parametrams. 81 straipsnio 3 dalies paskutinioji išimties taikymo sąlyga netenkinama, jei susitarimu panaikinama viena svarbiausių konkurencijos išraiškų. Tai visų pirma pasakytina tuo atveju, kai susitarimu panaikinama kainų konkurencija ^(*) arba konkurencija, susijusi su inovacijomis ir naujų produktų kūrimu.
111. Apie susitarimo poveikį galima spręsti iš faktinio šalių elgesio rinkoje. Jei sudariusios susitarimą šalys smarkiai padidino kainas ir jas tokias išlaikė arba ėmėsi kitų veiksmų, iš kurių galima spręsti apie turimą nemažą rinkos galią, – tai rodo, kad šalims nedaromas joks realus konkurencinis spaudimas ir kad didelės atitinkamų produktų dalies konkurencija buvo panaikinta.
112. Iš konkurencinio šalių elgesio praeityje taip pat galima daryti išvadą apie susitarimo poveikį konkurenciniam elgesiui ateityje. Sudarydama sutartį su konkurentu, kuris praeityje buvo nepriklausomas rinkos dalyvis, įmonė gali panaikinti konkurenciją pagal 81 straipsnio 1 dalį ^(*). Tokiu susitarimu gali būti pakeistos konkurento konkurencinės paskatos ir konkurenciniai pajėgumai ir iš rinkos pašalintas svarbus konkurencijos šaltinis.
113. Diferencijuotų produktų atveju, t. y. produktų, kuriuos vartotojai vertina kaip skirtingus, susitarimo poveikis gali priklausyti nuo susitarimo šalių parduodamų produktų konkurencinio santykio. Kai įmonės siūlo diferencijuotus produktus atskiro produkto daromas konkurencinis spaudimas kitam produktui skiriasi priklausomai nuo jų tarpusavio pakeičiamumo. Todėl reikia nustatyti šalių siūlomų produktų pakeičiamumo lygį, t. y. kokią konkurencinį spaudimą jie daro vienas kitam. Kuo susitarimo šalių siūlomi produktai yra artimesni pakaitalai, tuo labiau tikėtina, kad susitarimas turės ribojamąjį poveikį. Kitaip tariant, kuo produktai yra pakeičiamesni, tuo labiau tikėtinas susitarimo nulemtas konkurencijos sąlygų pasikeitimas rinkoje ir tuo didesnė tikimybė, kad didelės atitinkamų produktų dalies konkurencija bus panaikinta.
114. Nors faktinės konkurencijos šaltiniai paprastai yra svarbiausi, nes juos lengviausia patikrinti, reikia atsižvelgti ir į potencialios konkurencijos šaltinius. Vertinant potencialią konkurenciją reikia ištirti įėjimo į rinką kliūtis, su kuriomis susiduria įmonės, kurios atitinkamoje rinkoje dar nekonkuruoja. Šalių teiginiai, kad įėjimo į rinką kliūtys yra nedidelės, turi būti pagrįstos informacija apie potencialios konkurencijos šaltinius, pagrindžiant, kodėl šie šaltiniai daro realų konkurencinį spaudimą susitarimo šalims.
115. Vertinant įėjimo į rinką kliūtis ir realias galimybes dideliame skaičiu naujų konkurentų įeiti į rinką, svarbu, *inter alia*, įvertinti:
- i) Reguliavimo sistemą ir jos poveikį naujų dalyvių įėjimui į rinką.
  - ii) Įėjimo į rinką sąnaudas, įskaitant negrįžtamas sąnaudas. Negrįžtamosios sąnaudos yra tokios sąnaudos, kurios prarandamos, jei rinkos dalyvis išėina iš rinkos. Kuo didesnės negrįžtamosios sąnaudos, tuo didesnė potencialių rinkos dalyvių komercinė rizika.
  - iii) Minimalų veiksmingos veiklos mastą atitinkamame sektoriuje, t. y. produkcijos lygį, kuriam esant vidutinės sąnaudos yra mažiausios. Jei minimalus veiksmingos veiklos mastas yra didelis, palyginti su rinkos dydžiu, tikėtina, kad įėjimo į rinką sąnaudos ir rizika bus didesnės.

- iv) Potencialių rinkos dalyvių konkurencinius pranašumus. Veiksmingo įėjimo į rinką galima tikėtis tuo atveju, kai potencialūs rinkos dalyviai turi prieigą bent jau prie tokių ekonomiškai efektyvių technologijų kaip ir rinkos senbuviai arba turi kitų konkurencinių pranašumų, suteikiančių jiems galimybę veiksmingai konkuruoti. Jei potencialūs rinkos dalyviai turi tokį patį arba prastesnę technologinį aprūpinimą, palyginti su rinkos senbuviais, ir neturi kitų didelių konkurencinių pranašumų, įėjimas į rinką yra rizikingesnis ir ne toks veiksmingas.
- v) Pirkėjų padėtį ir jų galimybę sukurti naujų konkurencijos šaltinių rinkoje. Nėra svarbu, jei atitinkami stiprūs pirkėjai turi galimybę išsiderėti iš susitarimo šalių palankesnes sąlygas nei silpnesni jų konkurentai⁽⁹⁾. Stiprių pirkėjų buvimu kaip argumentu, paneigiančiu *prima facie* konkurencijos panaikinimo faktą, galima pasinaudoti tik tada, jei tikėtina, kad atitinkami pirkėjai sudarys sąlygas veiksmingai įeiti į rinką naujam konkurentui.
- vi) Galimą rinkos senbuvų reakciją į potencialių rinkos dalyvių bandymus įeiti į rinką. Pavyzdžiui, dėl savo veiksmų praityje rinkos senbuviai gali būti įgiję agresyvaus rinkos dalyvio reputaciją, galinčią daryti poveikį būsiam įėjimui į rinką.
- vii) Ekonominės sektoriaus perspektyvas. Tai gali būti jo ilgalaikio patrauklumo rodiklis. Stagnacijos apimti ir smunkantys sektoriai yra mažiau patrauklūs rinkoje nei augantys sektoriai.
- viii) Ankstesnį didelio skaičiaus naujų konkurentų įėjimą į rinką arba jų nebuvimą.

116. Šiuos principus galima iliustruoti šiais hipotetiniais pavyzdžiais, tačiau jais nesiekama nustatyti ribų:

Įmonė A yra alaus darykla, užimanti 70 % atitinkamos rinkos, susidedančios iš prekiavimo alumi kavinėse ir kitose prekybos vietose. Per pastaruosius 5 metus įmonė A padidino savo rinkos dalį nuo 60 %. Rinkoje veikia kiti keturi konkurentai B, C, D ir E, kurių turimos rinkos dalys atitinkamai yra 10 %, 10 %, 5 % ir 5 %. Pastaraisiais metais į rinką neįėjo jokių naujų konkurentų ir konkurentai dažniausiai keisdavo kainas taip, kaip įmonė A. Įmonė A sudarė susitarimus su 20 % prekybos vietų, sudarančių 40 % prekybos apimtį. Šiais susitarimais šalys išsipareigojo 5 metus išgyti alų tik iš įmonės A. Dėl šių susitarimų konkurentų sąnaudos padidėjo, o pajamos sumažėjo, nes jiems sudaromos kliūtys pasinaudoti patraukliausiomis prekybos vietomis. Atsižvelgiant į pastaraisiais metais sustiprėjusią įmonės A padėtį rinkoje, į tai, kad į rinką neįėjo naujų konkurentų, ir jau silpną konkurentų padėtį, tikėtina, kad pagal 81 straipsnio 3 dalį konkurencija rinkoje yra panaikinta.

Laivybos įmonės A, B, C ir D, kartu užimančios daugiau kaip 70 % atitinkamos rinkos, sudaro susitarimą dėl grafikų ir tarifų derinimo. Įgyvendinant susitarimą kainos padidėja 30–100 %. Rinkoje veikia kiti keturi tokių paslaugų teikėjai, kurių didžiausias užima apie 14 % atitinkamos rinkos. Pastaraisiais metais į rinką neįėjo jokių naujų konkurentų ir dėl kainų padidėjimo susitarimo šalys reikšmingos rinkos dalies neprarado. Esami konkurentai neįėjo didelių naujų pajėgumų, į rinką neįėjo ir naujų konkurentų. Atsižvelgiant į šalių rinkos padėtį ir į tai, kad nebuvo konkurencinio atsako į jų bendrus veiksmus, galima pagrįstai daryti išvadą, kad susitarimo šalims nedaromas realus konkurencinis spaudimas ir kad susitarimu joms suteikta galimybė panaikinti konkurenciją pagal 81 straipsnio 3 dalį.

A yra elektros prietaisų profesionalams gamintojas, turintis 65 % atitinkamos nacionalinės rinkos. B yra 5 % rinkos turintis konkuruojantis gamintojas, kuris sukūrė naujo tipo galingesnę variklį, naudojančią mažiau elektros energijos. Gamintojai A ir B sudaro susitarimą, įsteigdami bendrąją įmonę, gaminsiančią naują variklį. Gamintojas B išsipareigoja suteikti bendrajai įmonei išimtinę licenciją. Bendrojoje įmonėje nauja gamintojo B technologija sujungama su efektyviu gamintojo A gamybos ir kokybės kontrolės procesu. Egzistuoja kitas stambus konkurentas, turintis 15 % rinkos. Kitą konkurentą, kuriam priklauso 5 % rinkos, neseniai įsigijo C, stambus tarpautinis konkuruojančių elektros prietaisų gamintojas, turintis veiksmingų technologijų. Gamintojas C iki šiol neveikė rinkoje daugiausia dėl vartotojų pageidavimo, kad įmonė turėtų atstovybę ir jiems teiktų paslaugas vietoje. Įsigydamas vietinę įmonę, gamintojas C įgyja galimybę naudotis paslaugų organizavimo struktūra, kurios reikia norint įeiti į rinką. Tikėtina, jog į rinką įėjęs gamintojas C užtikrins, kad konkurencija nebūtų panaikinta.

⁽¹⁾ Toliau tekste terminas „susitarimas“ reiškia ir suderintus veiksmus, ir įmonių asociacijų sprendimus.

⁽²⁾ OL L 1, 2003 1 4, p. 1.

⁽³⁾ Visi galiojantys bendrosios išimties reglamentai ir Komisijos pranešimai yra paskelbti Konkurencijos GD svetainėje <http://www.europa.eu.int/comm/dgs/competition>.

⁽⁴⁾ Žr. 36 punktą.

- (⁵) Žr. Komisijos pranešimą „Vertikaliųjų apribojimų gairės“ (OL C 291, 2000 10 13, p. 1), Komisijos pranešimą „Rekomendacijos dėl EB steigimo sutarties 81 straipsnio taikymo horizontalaus bendradarbiavimo susitarimams“ (OL C 3, 2001 1 6, p. 2) ir Komisijos pranešimą „EB sutarties 81 straipsnio taikymo technologijų perdavimo susitarimams gairės“ (dar nepaskelbta).
- (⁶) Poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai sąvoka nagrinėjama atskirose gairėse.
- (⁷) Toliau tekste terminas „apribojimas“ reiškia ir konkurencijos trukdymą ir jos iškraipymą.
- (⁸) Pagal 81 straipsnio 2 dalį tokie susitarimai savaime yra niekiniai.
- (⁹) 81 straipsnio 1 dalimi draudžiamas tiek faktinis, tiek potencialus antikonkurencinis poveikis, pvz., žr. bylą C-7/95 P, *John Deere*, [1998] Rink. p. I-3111, 77 punktą.
- (¹⁰) Žr. bylą T-65/98, *Van den Bergh Foods*, [2003] Rink. p. II-, 107 punktą ir bylą T-112/99, *Métropole télévision (M6) ir kiti*, [2001] Rink. p. II-2459, 74 punktą, kuriose Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad apribojimo prokonkurencinis ir antikonkurencinis poveikis gali būti vertinami tik tiksliai remiantis 81 straipsnio 3 dalies principais.
- (¹¹) Žr. 5 išnašą.
- (¹²) Pvz., žr. bylą C-49/92 P, *Anic Partecipazioni*, [1999] Rink. p. I-4125, 116 punktą; sujungtas bylas 40/73–48/73 ir kt., *Suiker Unie*, [1975] Rink. p. 1663, 173 punktą.
- (¹³) Žr. sprendimo byloje *Anic Partecipazioni*, minėto ankstesnėje išnašoje, 108 punktą ir bylą C-277/87, *Sandoz Prodotti*, [1990] Rink. p. I-45.
- (¹⁴) Žr., pvz., bylą 14/68, *Walt Wilhelm*, [1969] Rink. p. 1, ir vėliau nagrinėtą bylą T-203/01, *Michelin (II)*, [2003] Rink. p. II-, 112 punktą.
- (¹⁵) Žr. sujungtas bylas T-25/95 ir kt., *Cimenteries CBR*, [2000] Rink. p. II-491, 1849 ir 1852 punktai, ir sujungtas bylas T-202/98 ir kt., *British Sugar*, [2001] Rink. p. II-2035, 58–60 punktai.
- (¹⁶) Žr. bylą C-453/99, *Courage prieš Crehan*, [2001] Rink. p. I-6297, ir sprendimo byloje *Cimenteries CBR*, minėto ankstesnėje išnašoje, 3444 punktą.
- (¹⁷) Žr. sujungtas bylas C-2/01 P ir C-3/01 P, *Bundesverband der Arzneimittel-Importeure*, [2004] Rink. p. I-, 102 punktą.
- (¹⁸) Pvz., žr. sujungtas bylas 25/84 ir 26/84, *Ford*, [1985] Rink. p. 2725.
- (¹⁹) Žr. sprendimo byloje *Bundesverband der Arzneimittel-Importeure*, minėto 17 išnašoje, 141 punktą 17.
- (²⁰) Žr. bylą 56/65, *Société Technique Minière*, [1966] Rink. 337, ir sprendimo byloje *John Deere*, minėto 9 išnašoje, 76 punktą.
- (²¹) Žr. sujungtas bylas 56/64 ir 58/66, *Consten and Grundig*, [1966] Rink. p. 429.
- (²²) Žr. Komisijos sprendimą byloje *Elopak/Metal Box – Odin*, OL 2009 L 209, p. 15, ir *TPS*, OL 1999 L 90, p. 6.
- (²³) Žr. teismo sprendimą byloje *Société Technique Minière*, minėtą 20 išnašoje, ir bylą 258/78, *Nungesser*, [1982] Rink. p. 2015.
- (²⁴) Žr. Vertikaliųjų apribojimų gairių, minėtų 5 išnašoje, 119 punkto 10 taisyklę, pagal kurią, *inter alia*, pasyvaus pardavimo apribojimams – sunkiems apribojimams, susijusiems su naujų produktų arba geografinių rinkų atvėrimu, 81 straipsnio 1 dalis netaikoma dvejus metus.
- (²⁵) Žr. sprendimo byloje *Anic Partecipazioni*, minėto 12 išnašoje, 99 punktą.
- (²⁶) Žr. 46 punktą.
- (²⁷) Žr. sujungtas bylas 29/83 ir 30/83, *CRAM ir Rheinzink*, [1984] Rink. p. 1679, 26 punktą, ir sujungtas bylas 96/82 ir kt., *ANSEAU-NAVEWA*, [1983] Rink. p. 3369, 23–25 punktai.
- (²⁸) Žr. Horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų gairių, minėtų 5 išnašoje, 25 punktą ir Komisijos reglamento (EB) Nr. 2658/2000 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo specializacijos susitarimų grupėms (OL L 304, 2000 12 5, p. 3) 5 straipsnį.
- (²⁹) Žr. Komisijos reglamento 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms 4 straipsnį (OL L 336, 1999 12 29, p. 21) ir Vertikaliųjų apribojimų gairių, minėtų 5 išnašoje, 46 ir tolesnius punktus. Taip pat žr. bylą 279/87, *Tipp-Ex*, [1990] Rink. p. I-261, ir bylą T-62/98, *Volkswagen prieš Komisiją*, [2000] Rink. p. II-2707, 178 punktą.
- (³⁰) Žr. sprendimo byloje *John Deere*, minėto 9 išnašoje, 77 punktą.

- (³¹) Nepakanka vien fakto, kad susitarimu ribojama vienos ar kelių šalių veiksmų laisvė, žr. 10 išnašoje minėto sprendimo byloje *Métropole television (M6)* 76 ir 77 punktus. Tai atitinka 81 straipsnio tikslą apsaugoti konkurenciją rinkoje vartotojų naudai.
- (³²) Pvz., žr. Bylą 5/69, *Völk*, [1969] Rink. p. 295, 7 punktas. Paaškinimų dėl reikšmingumo kriterijaus galima rasti Komisijos pranešime dėl nedidelės svarbos susitarimų, kurie nežymiai riboja konkurenciją pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnio 1 dalį (*de minimis*) (OL C 368, 2001 12 22, p. 13). Reikšmingumo kriterijus pranešime apibrėžiamas neigiamai. Susitarimai, kuriems netaikomas *de minimis* pranešimas, ne visais atvejais turi reikšmingą ribojamąjį poveikį. Tokiais atvejais reikia atlikti atskirą vertinimą.
- (³³) Žr. sujungtas bylas T-374/94 ir kt, *European Night Services*, [1998] Rink. p. II-3141.
- (³⁴) Žr. 32 išnašą.
- (³⁵) Žr. Komisijos pranešimą dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams (OL C 372, 1997 12 9, p. 1).
- (³⁶) Nuoroda į OL pateikta 5 išnašoje.
- (³⁷) Žr. sprendimo byloje *Métropole télévision (M6) ir kiti*, minėto 10 išnašoje, 104 punktą.
- (³⁸) Žr. bylą C-399/93, *Luttikhuis*, [1995] Rink. p. I-4515, 12–14 punktai.
- (³⁹) Žr. sprendimo byloje *Métropole television*, minėto 10 išnašoje, 118 ir tolesnius punktus.
- (⁴⁰) Žr. sprendimo *Métropole télévision* minėto 10 išnašoje, 107 punktą.
- (⁴¹) Žr. Komisijos sprendimą byloje *Elopak/Metal Box – Odin*, minėtą 22 išnašoje.
- (⁴²) Žr. bylą 161/84, *Pronuptia*, [1986] Rink. p. 353.
- (⁴³) Žr. 22 išnašą. Sprendimą patvirtino Pirmosios instancijos teismas sprendimu byloje *Métropole télévision (M6)*, minėtu 10 išnašoje.
- (⁴⁴) Sutaupytos sąnaudos ir kita šalims tenkanti nauda, gauta naudojantis rinkos galia, negali būti laikoma objektyvia nauda ir į ją negali būti atsižvelgiama, plg. 49 punktą.
- (⁴⁵) Žr. sprendimą byloje *Consten ir Grundig*, minėtą 21 išnašoje.
- (⁴⁶) Tai, kad susitarimui taikoma bendroji išimtis savaime nereiškia, kad atskiras susitarimas patenka į 81 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.
- (⁴⁷) Žr. bylą C-234/89, *Delimitis*, [1991] Rink. p. I-935, 46 punktas.
- (⁴⁸) Reglamento Nr. 1/2003 36 straipsnio 4 dalimi, *inter alia*, panaikintas Reglamento Nr. 1017/68 dėl konkurencijos taisyklių taikymo geležinkelių, kelių ir vidaus vandenų transportui 5 straipsnis. Tačiau Komisijos bylų nagrinėjimo praktika, priimta pagal Reglamentą (EEB) Nr. 1017/67, išlieka svarbi taikant 81 straipsnio 3 dalį vidaus vandenų transporto sektoriui.
- (⁴⁹) Žr. 42 punktą.
- (⁵⁰) Žr. sprendimą byloje *Société Technique Minière*, minėtą 20 išnašoje.
- (⁵¹) Žr. bylą 319/82, *Kerpen & Kerpen*, [1983] Rink. p. 4173, 11 ir 12 punktai.
- (⁵²) Žr. bylą T-185/00 ir kt, *Métropole télévision SA (M6)*, [2002] Rink. p. II-3805, 86 punktas, bylą T-17/93, *Matra*, Rink. p. [1994] II-595, 85 punktas ir sujungtas bylas 43/82–63/82, *VBVB ir VBBB*, [1984] Rink. p. 19, 61 punktas.
- (⁵³) Žr. bylą T-213/00, *CMA CGM ir kiti*, [2003] Rink. p. II-, 226 punktas.
- (⁵⁴) Žr. sprendimo byloje *Matra* 139 punktą, cituojamą 52 išnašoje, ir Bylą 26/76, *Metro (I)*, [1977] Rink. p. 1875, 43 punktas.
- (⁵⁵) Vartotojų sąvokos apibrėžtis pateikta 84 punkte, kuriame nurodoma, kad vartotojais laikomi šalių ir tolesnių pirkėjų klientai. Pagal 81 straipsnio 3 dalį pačios šalys nėra laikomos vartotojais.
- (⁵⁶) Atliekant tyrimą reikia atsižvelgti į rinkos pobūdį, žr. bylą T-131/99, *Shaw*, [2002] Rink. p. II-2023, 163 punktas, kurioje Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad vertinimą pagal 81 straipsnio 3 dalį reikėjo atlikti laikantis tų pačių analitinių principų, kurie buvo taikomi vertinant ribojamąjį poveikį, ir bylą C-360/92 P, *Publishers Association*, [1995] Rink. p. I-23, 29 punktas, kurioje Teisingumo Teismas nusprendė, kad tuo atveju, kai atitinkama rinka yra didesnė už nacionalinę rinką, taikant 81 straipsnio 3 dalį nėra teisinga atsižvelgti tik į susitarimo poveikį nacionalinėje teritorijoje.

- (⁵⁷) Byloje T-86/95, *Compagnie Générale Maritime ir kiti*, [2002] Rink. p. II-1011, 343–345 punktai, Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad 81 straipsnio 3 dalimi nereikalaujama, kad nauda būtų susijusi su konkrečia rinka, ir kad atitinkamais atvejais reikia atsižvelgti į naudą visoms kitoms rinkoms, kuriose atitinkamas susitarimas gali daryti teigiamą poveikį, ir vertinant bendriau bet kurioms paslaugoms, kurių kokybė arba veiksmingumas gali pagerėti dėl minėto susitarimo. Šiuo atveju svarbu tai, kad buvo paveikta ta pati vartotojų grupė. Šios bylos objektas buvo integruoto transporto paslaugos, į kurias, *inter alia*, įėjo daug sausumos ir jūros transporto paslaugų, teikiamų laivybos bendrovėms visoje Bendrijoje. Apribojimai buvo susiję su sausumos transporto paslaugomis, kurios sudarė atskirą rinką, o gaunama nauda buvo susijusi su jūros transporto paslaugomis. Abejų rūšių paslaugomis naudojosi laivybos bendrovės, kurioms reikalingos integruoto transporto paslaugos tarp Šiaurės Europos ir Pietryčių bei Rytų Azijos. 53 išnašoje minėtame CMA CGM sprendime taip pat buvo nagrinėjamas susitarimas, kuris, nors ir buvo susijęs su keliomis skirtingomis paslaugomis, darė poveikį tai pačiai vartotojų grupei, t. y. laivybos bendrovėms, pervežančioms krovinius konteineriuose tarp Šiaurės Europos ir Tolimųjų Rytų. Susitarimu šalys nustatė sausumos transporto paslaugų, uosto paslaugų ir jūros transporto paslaugų mokesčius ir papildomus mokesčius. Pirmosios instancijos teismas nusprendė (plg. 226–228 punktus), kad šios bylos aplinkybėmis šiuo konkrečiu atveju norint taikyti 81 straipsnio 3 dalį atitinkamų rinkų apibrėžti nebūtina. Susitarimo tikslas buvo apriboti konkurenciją ir juo nesuteikta jokia nauda vartotojams.
- (⁵⁸) Žr. 5 išnašoje minėtų Gairių dėl horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų 126 ir 132 punktus.
- (⁵⁹) Žr. sprendimą byloje *Ford*, minėtą 18 išnašoje.
- (⁶⁰) Žr., pvz., Komisijos sprendimą byloje *TPS* (OL L 90, 1999 4 2, p. 6). Panašiai 81 straipsnio 1 dalies draudimas taip pat taikomas tada, kai susitarimas turi ribojamąjį tikslą arba poveikį.
- (⁶¹) Žr. sprendimo byloje *Matra*, minėto 52 išnašoje, 85 punktą.
- (⁶²) Dėl šio reikalavimo žr. 49 punktą.
- (⁶³) Žr. bylą T-29/92, *Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid (SPO)*, [1995] Rink. p. II-289.
- (⁶⁴) Žr. bylą 258/78, *Nungesser*, [1982] Rink. p. 2015, 77 punktą, susijusią su visiška teritorine apsauga.
- (⁶⁵) Žr. sprendimą *SPO*, minėtą 63 išnašoje.
- (⁶⁶) Nacionalinės priemonės turi, *inter alia*, atitikti Sutartyje nustatytas laisvo prekių, paslaugų, asmenų ir kapitalo judėjimo taisykles.
- (⁶⁸) Žr. Komisijos sprendimą *Van den Bergh Foods* (OL 1998 L 246, p. 1).
- (⁶⁹) Žr. Komisijos sprendimą byloje *Glaxo Wellcome* (OL 2001 L 302, p. 1).
- (⁷⁰) Žr. Komisijos sprendimą bylose *GEAE/P&W* (OL 2000 L 58, p. 16); *British Interactive Broadcasting/Open* (OL 1999 L 312, p. 1), ir *Asahi/Saint Gobain* (OL 1994 L 354, p. 87).
- (⁷¹) Žr. Komisijos sprendimą bylose *Atlas*, OL 1996 L 239, p. 23, ir *Phoenix/Global One* (OL 1996 L 239, p. 57).
- (⁷²) Žr. Komisijos sprendimą byloje *Uniform Eurocheques* (OL 1985 L 35, p. 43).
- (⁷³) Žr. Komisijos sprendimą byloje *Cégétel + 4* (OL 1999 L 88, p. 26).
- (⁷⁴) Dėl pirmojo klausimo, kuris gali būti svarbus atliekant vertinimą pagal 81 straipsnio 1 dalį žr. 18 punktą.
- (⁷⁵) Paprastai masto ekonomija kažkuriuo momentu išnaudojama. Tada vidutinės sąnaudos stabilizuojasi ir galiausiai padidėja, dėl, pvz., pajėgumų apribojimų ir kliūčių.
- (⁷⁶) Žr. sprendimo byloje *Compagnie Générale Maritime*, minėto 57 išnašoje, 392–395 punktus.
- (⁷⁷) Išsamiau žr. Vertikaliųjų apribojimų gairių, minėtų 5 išnašoje, 116 punktą.
- (⁷⁸) Žr. sujungtas bylas T-374/94 ir kt, *European Night Services*, [1998] Rink. p. II-3141, 230 punktą.
- (⁷⁹) Žr. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 2790/1999 dėl Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo vertikaliųjų susitarimų ir suderintų veiksmų grupėms (OL 1999 L 336 p. 21).
- (⁸⁰) Žr. sprendimą byloje *Consten ir Grundig*, minėtą 21 išnašoje, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad patobulinimai pagal 81 straipsnio 3 dalies pirmąją sąlygą turi aiškiai teikti tokius reikšmingus objektyvius privalumus, kuriais būtų kompensuoti dėl jų konkurencijos srityje atsiradę trūkumai.
- (⁸¹) Primenama, kad teigiamas ir neigiamas poveikis vartotojams turi būti palyginamas kiekvienoje atitinkamoje rinkoje (plg. 43 punktą).
- (⁸²) Žr. sprendimo byloje *Metro (I)*, minėto 54 išnašoje, 48 punktą.

- (⁸³) Žr. sprendimo byloje *Shaw*, minėto 56 išnašoje, 163 punktą.
- (⁸⁴) Kad būtų aiškiau, tolesniuose skirsniuose žala konkurencijai prilyginama kainų padidimui; žala konkurencijai taip pat gali reikšti blogesnę kokybę, mažesnę pasirinkimą arba mažiau inovacijų negu tuo atveju, jei žala nebūtų padaryta.
- (⁸⁵) Tobulos konkurencijos rinkose atskiros įmonės pritaiko kainą prie rinkos sąlygų. Jos parduoda savo produktus rinkos kaina, nustatoma pagal bendrą paklausą ir pasiūlą. Atskiros įmonės produkcijos kiekis yra toks mažas, kad produkcijos pokyčiai nedaro įtakos rinkos kainai.
- (⁸⁶) Įmonės sudaro slaptus susitarimus tada, kai oligopolinėje rinkoje jos gali derinti savo veiksmus nesudariusios aiškaus kartelio susitarimo.
- (⁸⁷) Šiuo terminu nurodomos įmonės, darančios spaudimą kitų įmonių (kurios kitu atveju būtų sudariusios slaptą susitarimą rinkoje) vykdomai kainodaros politikai.
- (⁸⁸) Konkurenciją ribojančiu susitarimu atitinkamoms įmonėms netgi gali būti suteikta galimybė mažo paklausos elastingumo vartotojams nustatyti didesnes kainas.
- (⁸⁹) Žr. sujungtas bylas T-191/98, T-212/98 ir T-214/98, *Atlantic Container Line (TACA)*, [2003] Rink. p. II-, 939 punktas, ir bylą T-395/94, *Atlantic Container Line*, [2002] Rink. p. II-875, 330 punktas.
- (⁹⁰) Žr. sujungtas bylas C-395/96 P ir C-396/96 P, *Compagnie maritime belge*, [2000] Rink. p. I-1365, 130 punktas. Panašiai, taikant 81 straipsnio 3 dalį netrukdoma taikyti Sutartyje nustatytą laisvo prekių, paslaugų, asmenų ir kapitalo judėjimo taisyklių. Tam tikromis aplinkybėmis šios nuostatos taikomos susitarimams, sprendimams ir suderintiems veiksams, kaip apibrėžta 81 straipsnio 1 dalyje (žr. bylą C-309/99, *Wouters*, [2002] Rink. p. I-1577, 120 punktas).
- (⁹¹) Žr. bylą T-51/89, *Tetra Pak (I)*, [1990] Rink. p. II-309, ir sujungtas bylas T-191/98, T-212/98 ir T-214/98, *Atlantic Container Line (TACA)*, [2003] Rink. p. II-, 1456 punktas.
- (⁹²) Taip reikia suprasti Vertikaliųjų apribojimų gairių 135 punktą ir Horizontalaus bendradarbiavimo susitarimų gairių, minėtų 5 išnašoje, 36, 71, 105, 134 ir 155 punktus, kuriuose teigiama, kad išimtis dominuojančių įmonių sudarytiems konkurenciją ribojantiems susitarimams iš principo negali būti taikoma.
- (⁹³) Savarankiškomis bendrosioms įmonėms, t. y. bendrosioms įmonėms, kurios nuolat atlieka visas savarankiško ūkio subjekto funkcijas, taikomas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4064/89 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL 1990 L 257, p 13).
- (⁹⁴) Žr. sprendimo byloje *Metro(I)*, minėto 54 išnašoje, 21 punktą.
- (⁹⁵) Žr. 97 punktą.
- (⁹⁶) Žr. bylą T-228/97, *Irish Sugar*, [1999] Rink. p. II-2969, 101 punktas.
-

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LUXEMBURGAS

LT